

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

شپږم کال، یو اويايمه گڼه، د غويي میاشت

ننگامی به اقتصاد افغانستان پد ساز سال ۲۰۱۴

د افغانستان بانک خبرتيا!

درنوهېواد والو!

په دې ورسټيو کې د افغانو جعلی بانکنوتونه په ځانگړې توگه پنځه سوه گوني او زرگون په شکل د اشکالو بازار ته وارد شوي دي، له همدې امله د راکړې او ورکړې په وخت کې په لاندې تفاوتونو سره د جعلی او اصلي بانکنوتونو تر منځ پاملرنه وکړي!

۱- د بانکنوتونو د متفاوت کاغذ ځانگړتيا: نوي اصلي بانکنوتونه زیر کاغذ لري په داسې حال کې چې جعلی بانکنوتونه دا ځانگړتيا نه لري.

۲- واکر مارک: په نوي اصلي بانکنوتونو کې واکر مارکونه کين لور ته وي او د لمر د روښنایي پر وړاندې، په کې د میرویس نیکه روضه لیدل کیږي، خو په جعلی بانکنوتونو کې د میرویس نیکه روضه په وضاحت سره نه لیدل کیږي.

۳- د چاپ کیفیت: په اصلي بانکنوتونو کې ځینې چاپ شوې نښانې د گوتو په واسطه لمس کیږي خو دا کیفیت په جعلی بانکنوتونو کې نشته.

۴- او، کله چې اصلي بانکنوتونه (۵۰۰ او ۱۰۰۰) د لمر پر وړاندې ونیول شي، د هلو گراف فیته یې په دریو رنگونو کې (شین، زیر او آبی رنگونو) تر سترگو کیږي، په داسې حال کې چې په جعلی بانکنوتونو کې د هلوگراف فیته غیر شفافه او کمرنگه ده.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یمه عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې څېنې مطالب

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انسټیټوټ د ښځو لپاره...

سیستم ثبت تضمینات اموال منقول د افغانستان بانک عملاً...

اقتصادهای در حال گذار

تأثیرات استقلال و عدم استقلال بانک مرکزی بر اقتصاد

نگاهی به اقتصاد افغانستان پس از سال ۲۰۱۴

د افغانستان د ودې او پرمختیا استراتیژی

مروری بر دستاورد های اقتصادی سال ۱۳۹۱ هـ ش

ین از مرز ۱۰۰ در برابر یک دالر امریکایی گذشت

یونان و قبرس در انتظار دریافت بسته های مالی مساعدت...

د ایران اقتصادي حالت ښه نه دی

ارتباط تفکر علمی و توسعه اقتصادی

طبیعی زیرمې څه ارزښت لري

په افغانستان کې د زعفرانو اقتصادي اهمیت

بهبود بحران بانکهای قبرس در گرو تعدیل قوانین، مقررات...

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

سکتور های زراعت، مخابرات، بانکداری و غیره زمینه کار را برای ساکنان کشور مهیا سازد و به این شیوه بیکاری را در جامعه کاهش دهد تا آنها بتوانند در یک فضای خوب اقتصادی امرار حیات نمایند.

هر چند دولت جمهوری اسلامی افغانستان در قسمت ایجاد فرصت های کاری چه در ادارات دولتی و چه هم سکتور خصوصی طی یک دهه گذشته دستاوردهای قابل ملاحظه ای داشته است، اما این فعالیت ها برای جمعیت جوان و مردم کشور بسنده نیست، باید جوانان هر چه بیشتر از انواع بیکاری های که دامنگیر شان است رهایی یابند و با درآمدی که از فعالیت خویش بدست می آورند، زندگی خود را با فکر آرام بسر ببرند.

با درنظرداشت این نیاز بانک جهانی و دولت جمهوری اسلامی افغانستان درین اواخر مصمم اند تا از طریق توسعه سکتور زراعت که بیش از ۷۰ درصد مردم این کشور در آن مصروف اند، زمینه کار را در دراز مدت برای هموطنان ما در سایر نقاط کشور مهیا سازند. همچنان دولت جمهوری اسلامی افغانستان در پالیسی های جدید خود زراعت را به عنوان یکی از بخش های مهم رشد اقتصادی کشور برشمرده که طبق این پالیسی در آینده صنایع مرتبط به زراعت نیز رشد خواهد نمود که سرانجام زمینه دست یابی به کار نیز افزایش خواهد یافت.

ایجاد زمینه کار در آستانه خروج نیرو های خارجی از کشور یک امر حتمی به شمار میرود که دولت باید پروژه های دراز مدت را در این زمینه در نظر بگیرد تا فرصت های وظیفوی را در سایر سکتور های اقتصادی کشور برای جوانان و سایر مردم عزیز کشور مهیا سازد. در صورت رونق و توسعه فعالیت های زراعتی و صنایع مولد و همچنان ظرفیت سازی در کشور زمینه های کاری برای افراد جامعه مهیا گردیده و در نتیجه می تواند سبب کاهش فساد اقتصاد، بهبود وضعیت امنیتی و افزایش زمینه کار در سایر بخش های کشور گردد. ■

دولت وظیفه دارد فرصت های کاری را برای اتباع کشور مهیا سازد

چون اقتصاد کلان به بررسی روی متغیر های مهم اقتصادی مانند: سطح تولید، سطح عمومی قیمت ها، رشد اقتصادی، بیکاری و .. می پردازد یکی از متغیر های که در سطح دولت ها همیشه مورد بحث و یکی از موضوعات جنجال برانگیز می باشد مسئله بیکاری است که بر همه افراد جامعه به صورت مستقیم تأثیرات منفی دارد و از نظر آگاهان اقتصادی نداشتن شغل به معنی پایین آمدن سطح زندگی، مستهلک شدن و همچنان ایجاد فشار های روانی محسوب می گردد.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان در طول دوازده سال گذشته برای از بین بردن پدیده بیکاری که یکی از معضلات جوامع بشری به شمار میرود سعی و تلاش های فراوانی نموده است تا از طریق تشویق سرمایه گذاری ها و گسترش سایر فعالیت های سکتور های اقتصادی مانند:

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

عامل هیئت پنځه ویشتمه ماده:

(۱) د بانک عامل هیئت، د بانک د ادارې او فعالیتونو د اجراء، مسئول دی. (۲) عامل هیئت د تاق ترکیب لرونکی دی، له دریو څخه د لږو غړو لرونکی نشي کیدی. د عامل هیئت غړي د ونډه والو د عمومي مجمع لخوا د یوې څلور کلنې دورې لپاره ټاکل کیږي، د وروستیو دورو لپاره په عین موده، د هغوی بیا ټاکل مجاز دي. د ونډه والو عمومي مجمع د عامل هیئت یو تن غړی د عامل هیئت د رئیس په توګه ټاکي. (۳) په هغه صورت کې چې شخص د غړیتوب شرایط له لاسه ورکړي، د ونډه والو عمومي مجمع لخوا عامل هیئت کې له غړیتوب څخه لیرې کیږي. (۴) د عامل هیئت تصمیمونه په غونډه کې د حاضر و غړو د رایو په ساده اکثریت سره نیول کیږي، غړي نشي کولای له رایې ورکولو څخه ډډه وکړي. د بررسی کمیته

شپږ ویشتمه ماده:

(۱) د بانک د بررسی کمیته د لاندې دندو او واکونو لرونکې ده:

- ۱- د بانک لپاره د حسابدارۍ او ریسک د ادارې د مناسپې او اغیزناکې کړنلارې جوړول او د هغو پر تطبیق او رعایت باندې څارنه او د بانک د حسابونو او سندونو د بررسی لپاره تدبیرونو نیول.
- ۲- په بانک کې د تطبیق وړ قوانینو پر رعایتولو باندې څارنه او نظار هیئت ته

پدې برخه کې د رپوټ وړاندې کول.

۳- د هغو موضوعګانو په اړه چې د نظار هیئت لخوا هغه ته سپارل شوي دي، د نظریو وړاندې کول.

۴- د نظار هیئت با د ونډه والو په غوښتنه چې ټول په سلو کې له (۱۰) څخه زیاتو رایو د حق لرونکي دي د بانک د بررسی د کمیټې لخوا د منظور شوي پلان پر اساس یا د بانک د اساسنامې مطابق د بانک پر فعالیتونو او معاملو باندې نوې کتنه.

(۲) د بررسی د کمیټې غړي د تاق ترکیب لرونکي دي او له دریو څخه د لږو غړو لرونکې نشي کېدی. د بررسی کمیټه د بانک د ونډه والو د عمومي مجمع لخوا د یوې څلور کلنې دورې لپاره انتصابیږي، د وروستیو دورو لپاره، په عین موده، د هغوی بیا ټاکل مجاز دي. د ونډه والو عمومي مجمع د بررسی د کمیټې د رئیس په توګه ټاکي.

(۳) د بررسی د کمیټې تصمیمونه، په غونډه کې د حاضر و غړو د رایو په ساده اکثریت سره نیول کیږي. غړي نشي کولای د رایې له ورکولو څخه ډډه وکړي.

د مدیرانو د شرایطو لړل

اووه ویشتمه ماده:

شخص په لاندې شرایطو سره د بانک نظار هیئت یا عامل هیئت یا د بررسی د کمیټې په غړیتوب منصوبدلای شي:

- ۱- وړ او مناسب وي.
- ۲- د بانک د یوه هیئت یا کمیټې بر

حال غړي نه وي.

۳- په هغه هیئت کې چې دی یې غړی دی یا قراروي چې غړی یې شي، د ګډون له حق څخه محروم شوی نه وي.

۴- دولتي کارکوونکی نه وي. د تدریس چارې له دې حکم څخه مستثنی دي.

۵- د بانک له یو مدیر سره تر دوه یمې درجې پورې ازدواج له لارې خپلوي یا اړیکې ونه لري یا رضاعي ورور نه وي. د سوداګریزو ګټو بر بنډول (افشا، کول) اته ویشتمه ماده:

(۱) د عامل هیئت، نظار هیئت او بررسی د کمیټې غړي د انتصاب په وخت کې مکلف دي د خپلو یا د خپلې کورنۍ د یوه غړي د پام وړ سوداګریزو ګټو په اړه چې په مستقیم یا غیر مستقیم ډول یې لرونکي دي، موظف هیئت ته بشپړ معلومات وړاندې کړي، دغه پروسه د کړنلارې مطابق چې د ونډه والو عمومي مجمع یې تصویبوي، هر کال صورت مومي.

(۲) په هغه صورت کې چې د بانک د نظار هیئت، عامل هیئت یا د بررسی د کمیټې چې د تصمیم نیولو د واک لرونکي دي، د غړي د سوداګریزو ګټو موضوع تر بحث لاندې ونیول شي، غړي مکلف دی، پدې برخه کې د خبرو په پیل کې بشپړ معلومات وړاندې کړي او د تصمیم نیولو په بهیر کې ګډون ونکړي. د نصاب د بشپړیدو په منظور، د ده حضور په غونډه کې اړین نه ګڼل کیږي. □

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت د بنسټو لپاره د مسلکي روزنو ټانګړی پروګرام برابر کړی دی

انستیتوت یوه غیر انتفاعي اداره ده چې د افغانستان بانک، د افغانستان د بانکونو ټولنې او په افغانستان کې له کوچنی پانګونې د ملاتړ ادارې لخوا تاسیس شوې او د نړېوال بانک، USAID, FAIDA، د حرکت موسسې او نورو لخوا تمویلېږي.

په دې محفل کې چې د دې انستیتوت د ۹۶ تنو فارغانو ته د اسنادو ویشلو په مناسبت جوړه شوې وه، د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هیده وال وویل: "که څه هم د یوې لسیزې په موده کې د هېواد د بانکدارۍ او مالي چارو سکتور د څومره والی او څرنگوالي (کمیت او کیفیت) له پلوه د پام وړ پرمختګ کړی دی، خو د هېواد د مالي او بانکي سیستم د لاپیاوړتیا لپاره موږ ډیر مسلکي کدرونو ته اړتیا لرو. له نیکه مرغه د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو

کابل - د ۱۳۹۲ کال د غويي ۱۴ - د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت ۹۶ فارغو محصلانو ته د یو محفل له لارې چې پکې ښاغلي خان افضل هیده وال د افغانستان بانک لومړی مرستیال، اغلې فوزیه کوفي د ولسي جرګې غړې، د خصوصي بانکونو او د نورو دولتي ادارو استادو ګډون کړی وو، د فراغت اسناد ویشل شو.

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت یوه علمي اداره ده چې له څلورو کلونو راهیسې د مالي سکتور د کارکوونکو (بانکونه او د افغانستان مالي ادارې) د ظرفیت لوړولو په لاره کې کار کوي. دغه

با تشريك مساعی در شكوفایی اقتصاد افغانستان رول مؤثر خود را بازی نمایند".

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت د مالي سکتور د مسلکي ظرفیتونو د لوړولو په لاره کې د USAID/FAIDA په مرسته د ښځو د کار زده کړې (Women Internship Program) تر نوم لاندې یو پروګرام تر لاس لاندې نیولی دی. د دې پروګرام له لارې د عالي او نیمه عالي تعلیمي ادارو څخه شاوخوا ۳۰۰ ښځینه فارغان د بانکدارۍ او مالي چارو په ډګر کې جذبېږي او د زده کړې مودې په پای کې بیا ورته د افغانستان په مالي سکتور کې د عملي کار او دندې لپاره فرصتونه برابرول کېږي.

د دې لړ پروګرامونو لومړۍ پړاو چې پکې ۱۰۰ تنه شامل وو، د روان کال د مارچ په میاشتې کې په بریالي توګه پای ته ورسیدو او د دویم پړاو د کار زده کوونکو چې شمیره یې ۹۶ تنه وه، د یو محفل له لارې خپل تصدیق نامې ترلاسه کړل. تمه کېږي چې بل پړاو به د روان کال د می میاشتې تر پایه پورې د ۲۰۰ وړو وګړو له جذبولو سره پیل شي.

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت د ښځو د ظرفیت لوړولو او هغوی ته د هېواد په مالي سکتور کې د کارموندنې د فرصتونو لوړولو په موخه هلې ځلې کوي او هغوی ته بېلابېل پروګرامونه برابروي. د دغه پروګرامونو په روزنو کې د بانکدارۍ، مالي، محاسبه، د بشري منابعو د مدیریت او ترڅنګ یې د انګریزي ژبې زده کړې شاملې دي چې د پوه او مخکښه کورني او بهرني استادانو لخوا تدریس کېږي. د بانکداري او مالي چارو سربیره د مدیریت، رهبري، پرمختللي تکنالوژي او د انټرنې کارونې په برخو کې هم روزنې ورکول کېږي. د دې انستیتوت د کار زده کوونکي د کتابتون لرلو سره سره له الکترونیکي کتابتون څخه چې پکې د مالي، بانکداري، مدیریت، رهبري او نور اړوندو چارو په ګډون په زرګونو کتابونه شتون لري، د خپل ظرفیت پراخولو لپاره ګټه اخیستی شي. □

انستیتوت د مسلکي او مالي ظرفیتونو د لوړولو په برخه کې د آسانتیاوو د برابرېدنې په توګه ښه فرصتونه چمتو کړي او له موږ سره ملګری پاتې شوی دی".

ښاغلي هېه وال د خپلو خبرو په دوام کې وویل چې پدې کې شک نشته چې د هېواد بانکي سیستم نوی دی او د تخنیکي وړتیاوو او مسلکي ظرفیتونو له اړخه اړمند دی، خو هیله مند یو چې د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیتوت په شان اداره کې شته روزنې وشي کولی د دې ننگونو په هوارولو کې مرسته وکړي، ترڅو د مالي او بانکي سیستم کارکوونکي د نویو او ګټورو تجربو او روزنو له لارې د هېواد د بانکي او مالي سیستم له مخکې نه ډېر پیاوړی کړي او د هغې پایلو او لاسته راوړنو ته په لرې پرتو سیمو کې چیرې چې خلک د بانک او بانکدارۍ چارو په اړه څه نه پوهیږي، پراختیا ورکړي.

نا گفته نباید گذاشت که در این محفل محترمه فوزیه کوفی عضو ولسی جرګه افغانستان با ابراز قدر دانی از فعالیت های انستیتوت بانکدارۍ و مالی افغانستان، نقش فارغان این انستیتوت را در سمت و سو دادن نظام بانکی و مالی کشور محوری دانسته گفت: "هر چند سکتور بانکي کشور طی یک دهه گذشته یکی از سکتور های بوده که رشد قابل ملاحظه ای داشته است، اما از کادر های تازه فارغ التحصیل و مسلکی توقع می رود تا در رشد هر چه بیشتر سکتور بانکي و مالی کشور سهم شده و

سیستم ثبت تضمینات اموال منقول د افغانستان بانک عملاً به فعالیت آغاز نمود

سکتور بانکی کاهش دهد و یک سیستم مصون و قابل اطمینان و اعتماد بانکی را به مردم افغانستان ارائه نماید که یکی از این اقدامات ایجاد دفتر ثبت تضمینات اموال منقول می باشد.

به منظور ایجاد و تطبیق سیستم های پیشرفته در سکتور بانکی، از همه اولتر فراهم نمودن تسهیلات و بستر قانونی مهم پنداشته می شود؛ بدین منظور د افغانستان بانک قانون رهن اموال منقول در معاملات بانکی را طرح کرد که بعد از طی مراحل به تاریخ ۱۸ حمل ۱۳۸۸ در هفت فصل و پنجاه ماده از طرف شورای ملی به تصویب رسید. این قانون به منظور تنظیم امور مربوط به رهن اموال منقول در معاملات بانکی و تعیین حقوق و وجایب طرفین معامله وضع گردیده است. اهداف اساسی این قانون عبارت از تضمین دین و قرارداد ها از طریق رهن اموال منقول، مساعد ساختن زمینه دسترسی به اعتبارات قابل معامله بانکی از طریق رهن اموال منقول، تأمین اعتماد متقابل میان اشخاص ذیدخل در معامله بانکی، توسعه تجارت و اعتبارات، جلب سرمایه گذاری و رشد اقتصاد ملی می باشد.

د افغانستان بانک، با در نظر داشت اهمیت ثبت تضمینات اموال منقول در افغانستان، دفتر ثبت تضمینات اموال منقول را مطابق به حکم ماده چهل و چهارم قانون رهن اموال منقول در معاملات بانکی در چهارچوب این اداره ایجاد کرد که با این کار امکان ثبت الکترونیکی

طبق قانون اساسی افغانستان، نظام اقتصادی کشور مبتنی بر اقتصاد بازار است. بر پایه این نظام تحولات جدیدی در عرصه های مختلف اقتصادی رخ داد که این تحولات سکتور بانکی را نیز در بر گرفته است. د افغانستان بانک به مثابه تنظیم کننده سکتور بانکی در کشور، همواره تلاش نموده است تا به منظور ایجاد یک سیستم بانکی استندرد اقداماتی لازمی را روی دست گیرد. بدین منظور، د افغانستان بانک قرارداد پروژه استحکام مالی را با بانک جهانی عقد نمود تا با استفاده از تسهیلات این پروژه، خطرات احتمالی را در

استفاده کنندگان سیستم ثبت تضمینات اموال منقول:

- بانک های تجارتي و سایر مؤسسات مالی؛
- مالکان حق رهن، حق حبس و ادارات دولتی مربوط؛
- کارمندان نمایندگی های د افغانستان بانک به منظور اخذ فیس؛
- آمریت عمومی نظارت امور مالی د افغانستان بانک به منظور نظارت بر تطبیق این سیستم؛
- مدیر دفتر ثبت تضمینات اموال منقول؛
- استفاده کنندگان غیر مشتری. ■

خدمات مشتریان:

آدرس:

تعمیر د افغانستان بانک، چهار راهی دهمزنگ، کابل افغانستان

اوقات کار:

از ۸:۰۰ صبح تا ۴ عصر (شنبه تا چهار شنبه)

ثبت و جستجوی اینترنتی:

۲۴ ساعت در روز و ۷ روز در هفته

وبسایت:

<http://cr.centralbank.gov.af>

آدرس الکترونیکی:

cr.support@centralbank.gov.af

شماره تماس:

+93(0) 20 2510616

اطلاعیه های حق رهنی، حق حبس (Notice of Lien) و جستجوی الکترونیکی اطلاعیه ها فراهم گردیده است. همچنان به منظور فراهم آوری تسهیلات قانونی و مشخص نمودن میکانیزم تطبیقی آن، دفتر ثبت، مقررۀ رهن اموال منقول را به تأسی از حکم ماده چهل و هشتم قانون رهن اموال منقول طرح کرد که ذریعۀ مصوبۀ شماره ۴۱ مؤرخ ۴ قوس ۱۳۹۱ شورای محترم عالی د افغانستان بانک تصویب گردید که اکنون مرعی الاجراء می باشد. دفتر ثبت، امکان ثبت الکترونیکی اطلاعیه های حق رهنی، حق حبس (Notice of Lien) و جستجوی اطلاعیه ها را با تسهیلات ذیل فراهم نموده است که عملاً مورد استفاده می باشد:

مشخصات سیستم ثبت تضمینات اموال منقول:

- سیستم کاملاً الکترونیکی مجهز به تکنالوژی معاصر؛
- از طریق انترنت برای همه قابل دسترس بودن؛
- دارای قابلیت جستجوی کاملاً اتوماتیک؛
- عدم نیاز به طی مراحل اداری برای ثبت؛
- استفاده از طرز العمل واحد برای تمام اطلاعیه ها؛
- پرداخت فیس به گونه اتوماتیک.

انواع اطلاعیه های سیستم ثبت تضمینات اموال منقول:

- اطلاعیه ابتدائی (به منظور ثبت اطلاعیه های رهنی و حق حبس مورد استفاده قرار می گیرد)
- اطلاعیه اصلاحی (به منظور تعدیل و یا اصلاح اطلاعیه های ثبت شده مورد استفاده قرار می گیرد)
- اطلاعیه تمدیدی (به منظور تمدید اطلاعیه های رهنی و حق حبس مورد استفاده قرار می گیرد)
- اطلاعیه فسخ (به منظور فسخ اطلاعیه های رهنی مورد استفاده قرار می گیرد)
- اطلاعیه اعتراضی (به منظور اعتراض علیه اطلاعیه های ثبت شده رهنی و حق حبس مورد استفاده قرار میگیرد)

میر احمد شکیب
اقتصاددان ارشد سیاست پولي

اقتصاد های در حال گذار

های انکشافی در دراز مدت مواجه می باشند، اما نکته مهم اینست که بعد از گذشت از مرحله گذار، اقتصاد شاهد تخصیص مؤثر و معقول عوامل تولید شده که به رشد، انکشاف و رفاه اقتصادی منتج میگردد. جای شک نیست که با تغییر در ساختار های اقتصادی

وابسته سیاسی و نظامی آن مانند پولند، بلغاریا و غیره کشور ها در صدد تبدیل نظام اقتصادی شان به اقتصاد بازار شدند و آهسته آهسته اقتصاد پلان مرکزی را ترک گفتند.

چنین اقتصادهای در حال گذار معمولاً با مشکلات جدی در کوتاه مدت و فشار

واژه اقتصاد در حال گذار به آن اقتصادهایی اطلاق میشود که از نظام اقتصاد پلان مرکزی بسوی نظام اقتصاد بازار در حال تغییر می باشند. بعد از سقوط کمونیزم در جهان یعنی دقیقاً در اواخر دهه هشتاد میلادی، کشورهای اتحاد جماهیر شوروی سابق و دول

روی قیمت‌ها، بنگاه‌های جدیداً خصوصی شده به تعدیل قیمت‌های تولیدات شان پرداختند که منعکس کننده مصارف حقیقی و معقول تولید شان بود. علاوه‌تاً بعضی از متصدیان با استفاده از فرصت، قیمت‌های تولیدات شانرا به غرض بدست آوردن فایده از وضعیت موجود، افزایش دادند.

بین سالهای ۱۹۹۰ الی ۱۹۹۷ نرخ وسطی تورم پولی اقتصادهای در حال گذار حدود ۲۰ درصد بود، اما بعداً کاهش یافته و به اوسط نرخ تورم پولی کشورهای پیرو نظام اقتصاد بازار اروپایی نزدیک تر شد.

نبود کارآفرینی و مهارت

بسیاری از اقتصادهای در حال گذار از نبود متصدیان و کارآفرینان در اثر خلای مهارت و آفرینش زیان کردند که اصلاحات اقتصادی و توسعه اقتصاد بازار را در کشورهای شان به مشکل مواجه ساخت. شایان ذکر است که در اقتصاد پلان مرکزی موضوع انگیزه به خلاقیت و افزایش مهارت ها جهت رقابت یا وجود نداشت و یا هم به سطح خیلی پایین وجود داشت. بناً هنگامی که اقتصادها از پلان مرکزی بسوی بازار آزاد تغییرات ساختاری نمودند، بصورت ناگهانی موضوعات مهارت و کارآفرینی منحنی یک چالش در برابر این

مالکیت دولتی بیشتر روی افزایش استخدام توجه داشتند تا اینکه به چه تعداد افراد دقیقاً برای کار ضرورت داشتند. اما در اقتصاد هایی که در مرحله گذار قرار دارند و قرار داشتند، تشبثات جدید التأسيس با مالکیت خصوصی در بازار با رقابت مواجه شده و بعضی از این تشبثات در اثر ضعف موقف رقابتی از بازار حذف گردیده و در اثر از دست دادن فرصت های شغلی برای کارگران، سطح مزد دوباره به هدف بهبود مؤثریت بنگاه ها در بازار به هدف رقابت کاهش یافتند.

بین سالهای ۱۹۹۰ و ۱۹۹۷ میزان بیکاری در کشورهای روسیه، هنگری و پولند افزایش یافت. البته، رکود ۱۹۹۰ الی ۱۹۹۲ باعث افزایش بیکاری در این دوره گردید. اصلاحات اتخاذ شده به غرض مؤثریت میکانیزم بازار در کشورهای فوق آهسته آهسته باعث کاهش میزان بیکاری شده و با سطح بیکاری کشورهایی که از نظام اقتصاد بازار پیروی میکنند، همسان گردیدند.

افزایش تورم پولی

بسیاری از اقتصادهای در حال گذار در پهلوی چالش بیکاری، تورم پولی را نیز منحنی نتیجه از میان برداشتن کنترل قیمت‌ها که توسط دولت اعمال می شد، را تجربه نمودند. با از میان برداشتن کنترل

حین تغییر نظام اقتصادی، کشورها با یک سلسله مشکلات و چالشها مواجه شده اما در دراز مدت هنگامی که بنیه های نظام اقتصاد بازار بر مبنای اصل رقابت آزاد با حفظ اصول اجتماعی تقویت می یابند، اقتصاد مسیر بهینه سازی عوامل تولید را تجربه کرده و از این طریق به رشد پایدار می رسد. بعضی از مشکلات اقتصادی چنین کشورها بصورت فشرده به موارد ذیل خلاصه میشود.

افزایش بیکاری

یکی از موضوعات مشکل آفرین فراراه اقتصادهای در حال گذار عبارت از افزایش میزان بیکاری در اقتصاد می باشد و معمولاً اقتصادهای در حال گذار، افزایش بیکاری را تجربه نموده اند. بنگاه ها و یا شرکتهای تولیدی در این گونه اقتصاد ها پیوسته در تلاش افزایش نفوذ شان در بازار می باشند. علاوه‌تاً آنها با پیروی از تخنیک های پیشرفته تولیدی در اثر رقابت در بازار به تکنالوژی رو آورده و استخدام نیروی کار را با تکنالوژی تعویض می نمایند تا از یکسو از مصارف عملیاتی شان کاسته و از جانب دگر جهت رقابت بهتر در بازار قیمت‌های مناسب را بالای اجناس و فرآورده های تولیدی شان تعیین نمایند. در نظام اقتصاد پلان مرکزی، صنایع با

حقوق مستهلکین حمایت کند و فعالیتهای مؤلدين را تنظيم نمايد، وجود داشت. اقتصادهای که از نظام اقتصاد بازار پیروی میکنند تنها زمانی انکشاف می کنند که شهروندان آن از حقوق زیاد ملکیت برخوردار شوند و این حقوق از طریق روند قانونی حمایه گردد. نظام حقوقی پیشرفته همچنان به این هدف ضرورت بود تا نقش دولت را در اقتصادهای در حال گذار مشخص ساخته و پالیسی های مناسب رقابتي و تجاری را در اقتصاد طرح نماید.

مخاطره معنوی

در اقتصادهای در حال گذار مردم احساس میکردند که در نظام اقتصاد پلان مرکزی دولت آنها را در مقابل خطرات وابسته به رقابت های جهانی از جمله خطر از دست دادن شغل های شان حمایت میکرد. نتیجه آن اینست که بسیاری از کارگران ناکارآ و غیر مؤلد باقی مانده و میدانستند که چشم اندازه های استخدام کاهش نخواهند یافت.

نابرابری

گذار اقتصادی همچنان منجر به افزایش نابرابری گردید قسمیکه بعضی ها از موقف شان منحيث متصدی هنگامیکه دیگران از افزایش تورم پولی و بیکاری زیان می بردند، استثمار کردند. ■

هم نبود سرمایه واقعی مانند فناوری های جدید که برای کارآیی تولید ضروری پنداشته میشد، زیان کردند. البته این موضوع نسبی بود زیرا انکشاف بازارهای مالی و پایین بودن میزان سرمایه گذاری های مستقیم خارجی محدود بود. اما هنگامیکه اقتصادهای در حال گذار اصلاحات را به میان آوردند و به بازارهای جهانی پیوستند، این مشکل نیز از میان برداشته شد زیرا این امر باعث تشویق سرمایه گذاریهای مستقیم خارجی از سراسر جهان به این کشورها شد.

نبود نظام حقوقی پیشرفته

در نظام اقتصاد پلان مرکزی، دولت مالکیت دارایی های کلیدی مؤلد را در کنترل خود داشت و انگیزه کمتر برای انکشاف نظام حقوقی پیشرفته که از

اقتصادها عرض اندام می نمود.

فساد

بنا به گفته بعضی از صاحب نظران، میزان فساد در سالهای نخست اقتصادهای در حال گذار در کشورهای کمونیستی اسبق گسترده بود که این امر باعث جلوگیری از مؤثریت معرفی اصلاحات اقتصاد بازار و جاگزینی درست آن گردید. بسیاری از تولیدات به گونه بی کیفیت و بدون حفظ معیارهای مناسب تولیدی، تولید و در بازارهای غیر قانونی و کنترل نشده بفروش میرسید و بعضی ها حتی ادعا میکردند که گروه جنایتکاران و اخاذی های گسترده خلای باقیمانده از رژیم های معزول شده کمونیستی را پُر نموده اند.

نبود زیربناها

اقتصادهای در حال گذار از کمبود و یا

تأثیرات استقلال و عدم استقلال بانک مرکزی بر اقتصاد

حسب الله ذکی مدیر بخش خطرات عملیات بانکی و منابع بشری د افغانستان بانک

به اینکه عامل اصلی تورم، فشار تقاضا و نقدینگی است، این استقلالیت باعث خواهد شد که سیاست های پولی بانک مرکزی عمدتاً در جهت ایجاد ثبات اقتصادی و ثبات قیمت ها باشد و تصمیم اخذ شده بیشتر بر مبنای اقتصادی و نه سیاسی باشد. زمانیکه

»

تعریف جامع به معنای جدایی سیاستهای پولی از سیاست های مالی در نظام اقتصادی کشور میباشد. یعنی بانک های مرکزی را از حوزه تسلط مطلق دولت رها میکند و در نتیجه دولت نمیتواند به خواست خود و به هر میزانی که خواسته باشد به استقراض از بانک مرکزی و انتشار پول به منظور تأمین کسر بودجه روی آورد. در چنین نظامی، بانک های مرکزی مسؤول حفظ ارزش داخلی پول ملی از طریق مقابله با تورم تلقی می شود. در حالی که انتظار می رود تعیین ارزش خارجی پول، یعنی نرخ برابری آن در مقابل ارزهای خارجی، به عوامل بازار واگذار شود. از سوی دیگر با توجه

بانک های مرکزی مهمترین مرجع در امر تحقق سیاست های کلان اقتصادی مانند استخدام کامل، رشد اقتصادی، تعادل بیلانس تادیات، افزایش عاید ملی و در نهایت رفاه عامه از طریق سیاست های کار آمد پولی در یک جامعه میباشد. موضوع استقلال بانک های مرکزی یک امر ضروری است که با تحقق آن میتوانند نظم مطلوبی را در نظام پولی کشور ایجاد کنند و کارآمدی سیستم اقتصادی کشور را افزایش دهند. بناً مقاله به بحث پیرامون تأثیرات استقلالیت و عدم استقلالیت بانک های مرکزی به تحریر درآمده است. استقلال بانک های مرکزی در یک

هماهنگی بین سیاست پولی و سیاست مالی در یک کشور وجود داشته باشد، در نتیجه به سهولت میتوان به ثبات اقتصادی دست یافت. اما زمانیکه چنین هماهنگی بین این سیاست ها وجود نداشته باشد اقتصاد کشور وضع خوبرتری نخواهد داشت. چگونگی استقلالیت و عدم استقلالیت بانک های مرکزی را میتوان در کشور های توسعه یافته و کشور های در حال توسعه به آسانی درک کرد زیرا در کشور های پیشرفته بانک های مرکزی از استقلال کامل برخوردار بوده و در نتیجه به آسانی میتوانند به اهداف اقتصادی شان نایل آیند. مگر در کشور های رو به توسعه بانک های مرکزی این استقلال را به صورت نسبی میداشته باشند که در نتیجه، وضع اقتصادی حالت خوبی نمی داشته باشد. اگر بانک مرکزی استقلال کامل نداشته باشد و تحت عوامل و انگیزه های سیاسی دولت ها قرار گیرند بدین معنی است که دولت ها هر زمانیکه خواسته باشند کسر بودجه خویشرا از طریق انتشار پول توسط بانک مرکزی تأمین می نمایند، به عوض اینکه مخارج بودجه خویش را از طریق افزایش در منابع عوایدی خویش جستجو کنند که در نتیجه تأثیر منفی آن در قدم نخست

انفلاسیون را شدت میبخشد و در قدم بعدی مؤثریت اقتصادی این مخارج کاهش میابد. تنظیم سیاست های پولی از جمله حجم عرضه پول باید متناسب با اهدافی چون رشد اقتصادی و ثبات سطح عمومی قیمت ها انجام پذیرد، مشکلات مالی دولتها بر این ملاحظات فایق آمده و در نتیجه کارکرد سیاستهای پولی را با مخاطره جدی مواجه خواهد ساخت. بانک مرکزی وقتی مستقل به شمار می رود که بتواند وظایف خود را مستقل از هرگونه فشار سیاسی و یا روابط ویژه دولت بر اساس ضوابط و قوانین اقتصادی و نه سیاسی انجام دهد. اصولاً استقلال در طبیعت بانک مرکزی نهفته است، زیرا لزوم استقلال نظام و مدیریت پولی یک کشور از نفوذ سیاستها و برنامه های (به ویژه کوتاه مدت) دولتها و منافع گروه های مختلف سیاسی از جمله مهمترین علل پیدایش بانک مرکزی است. استقلال بانک مرکزی بدان معنی نیست که بانک مرکزی آزادی مطلق دارد و نباید توجهی به سیاستهای دولت بکند، بلکه بر عکس بانک مرکزی باید با توجه به شرایط اقتصادی و مراحل توسعه که کشور در آن قرار دارد، سیاستهای پولی مؤثری را به کار گیرد، تا ضمن کنترل

تورم باعث رکود و بیکاری نشود و در عین حال، بتواند انگیزه و تحرک لازم در اقتصاد کشور را به وجود آورد. دو سطح از استقلال برای بانک مرکزی متصور است که عبارتند از: اول استقلال در تعیین اهداف اقتصادی؛ به این معنی که بانک مرکزی به تنهایی و مستقل از دولت به تعیین اهداف اقتصادی بپردازد. دوم که از حالت اول محدودتر است؛ استقلال در استفاده از ابزارهای اقتصادی منتخب است. در این شکل از استقلال، اهداف کلان اقتصادی توسط دولت تعیین می شود و تعیین روش تحقق اهداف انتخابی به بانک مرکزی محول می شود.

زمانیکه از استقلال بانک مرکزی حرفی به زبان میاید، لازم است تا بانک مرکزی در این قسمت مستقل باشد و هم تحت شرایط معین با این مراجع هماهنگ، پاسخگو و مسؤولیت داشته باشد.

• مسؤولیت و پاسخ گویی بانک مرکزی: بانک مرکزی باید در مقابل چه مقامی پاسخگو باشد؟ با توجه به وظایف بانک مرکزی که در بر گیرنده منافع همه کشور در بلند مدت است و فراتر از دوره تصدی یک دولت یا یک حزب است، تعیین مقام یا سازمانی که به چگونگی عملکرد و مسؤولیت های بانک مرکزی

رسیدگی کند از اهمیت زیادی برخوردار است. در اغلب کشورها بانک مرکزی باید به پارلمان پاسخگو باشد و موظف است گزارش‌های خود را به صورت شش ماه یکبار یا سالانه تقدیم پارلمان کند.

- چگونگی تأمین کسر بودجه و استقراض دولت: شاید این طور به نظر برسد که اساساً ایجاد بانک مرکزی توسط دولت به منظور تأمین کسر بودجه دولت و استقراض مورد نیاز آن باشد، اما حقیقت این است که وظیفه اصلی بانک مرکزی تأمین ثبات بلند مدت قیمت‌ها و کنترل تورم در اقتصاد است. در کشورهای پیشرفته عموماً بانک‌های مرکزی به موجب قانون، موظف به تأمین کسر بودجه دولت نیست و دولت‌ها در صورت نیاز باید با بانک وارد گفت‌وگو شوند و چنانچه بانک مرکزی استقراض مورد نیاز آنها را تأمین نکند، هیچ قدرتی نمی‌تواند آنها را بدین کار وادار سازد و دولت‌ها عموماً مجبور به انتشار اوراق قرضه می‌شوند که خاصیت تورم‌زایی کمتری دارد.
- اهداف و وظایف بانک مرکزی: اغلب بانک‌های مرکزی در کشورهای مختلف جهان بالاترین قوه

- اجرایی سیاست‌های اقتصادی در زمینه پولی هستند و وظیفه دارند در جهت افزایش ثبات و رفاه اقتصادی کشور گام بردارند. تجربه نشان داده است بانک‌های مرکزی در انجام وظایف خود در زمینه‌های پولی از آنچنان اختیار و استقلالی برخوردارند که در زمانی که اهداف اقتصادی دولت بر خلاف اهداف بلند مدت اقتصادی کشور باشد، آشکارا با آن مخالفت کرده و در جهت منافع اقتصاد ملی عمل می‌کنند حتی اگر بر خلاف اهداف اقتصادی دولت باشد.
- انتصاب رئیس کل بانک مرکزی: از نمادهای استقلال یا عدم استقلال بانک مرکزی چگونگی انتصاب بالاترین مقام تصمیم‌گیرنده بانک مرکزی یعنی رئیس کل آن و دوره تصدی وی است. در اکثر کشورهای جهان رئیس کل بانک مرکزی توسط رئیس کشور و با تایید دولت منصوب می‌شود. کاندیدای ریاست کل بانک مرکزی باید بدون وابستگی سیاسی خاص به دولت انتخاب‌کننده وی از سیاست‌های کلی آن دولت درک کافی داشته و قادر باشد با آن دولت روابط کاری مناسب ایجاد کند.

در آخر به این نتیجه می‌رسیم که بانک مرکزی در صورت استقلالیت و عدم استقلالیت تأثیرات مثبت و منفی بالای شاخص‌ها و فکتورهای عمده کلان اقتصادی را به وجود می‌آورد. بنا بر همین ملحوظات بانک‌های مرکزی مستقل قادرند سیاست‌های صحیح‌تری نسبت به بانک‌های مرکزی غیر مستقل تنظیم و اجراء کنند. وقتی که بانک مرکزی از نفوذ و فشارهای سیاسی مصون باشد با اعمال سیاست‌های پولی سالم بهتر می‌تواند تورم را مهار کند، از کسر بودجه دولت تا حدود زیادی بکاهد، به رشد تولید ملی سرعت بخشد و نرخ بهره را به تعادل نزدیک‌تر کند. به عقیده محققان وجود نظم در سیاست پولی چنانچه با استقلال بانک مرکزی توأم باشد در کاهش میزان تورم و تغییرات آن کاملاً مؤثر است و بطور کلی می‌توان گفت پول و سیاست پولی باید بی‌طرف و مستقل باشد. اگر بانک مرکزی استقلال نداشته باشد در انجام وظایف، اهداف، پالیسی‌هایش به خطراتی چون عملیاتی، قوانین و مقرره‌ها، مارکیت و اعتبارات، خطر شهرت مواجه می‌شود. در مجموع با توجه به روند موجود، حرکت به سمت استقلال نسبی بانک مرکزی مفید ارزیابی می‌شود. ▣

۲۰۱۴

ننگامي به اقتصاد افغنستان پ ښار سال

سال ۲۰۱۴ از ابعاد مختلف برای افغانستان قابل تأمل است، زیرا در این سال افغانستان قرار است تمام مسؤولیت یافت که این امر سبب نگرانی در میان مردم افغانستان گردیده است. پرسش اساسی اینجاست که آیا دولت دوران قبل از سال ۲۰۰۱ بر نخواهد گشت؟ اینها همه سوالاتی اند که ذهن مردم رنجدیده افغانستان را که سالها در

های را که در دوازده سال گذشته در بخش های مختلف خصوصاً در بخش امنیت به کمک مستقیم جامعه جهانی پیش میرد به تنهایی و بدون حضور مستقیم جامعه جهانی به عهده گیرد و در عین حال کمک های غیرمستقیم جامعه جهانی پس از این سال کاهش خواهد نوپای افغانستان که تنها ۱۲ سال از عمر آن میگذرد با داشتن امکانات، تجهیزات و ظرفیت های ناچیز در بخشهای مختلف سیاسی و اقتصادی میتواند از عهده این همه مسؤولیت ها برآید و یا حداقل از دستاوردهای چند سال اخیر حراست کرده میتواند؟ آیا افغانستان به جنگ و بدبختی زندگی کردند، مغشوش ساخته است. یکی از مسائل بسیار مهم و حیاتی که در این نوشته بشکل خلاصه روی آن بحث گردیده مسئله اقتصاد افغانستان و نحوه زندگی مردم این کشور پس از سال ۲۰۱۴ میباشد. <>

بعضی از کارشناسان و رسانه های اطلاعات جمعی بدون در نظر گرفتن دستاوردهایی که مردم را به آینده امیدوار می سازد، مواردی را در رابطه به وضعیت اقتصادی افغانستان بعد از خروج نیروهای خارجی مورد بحث قرار میدهند. آنها بدین نظر اند که با آغاز سال ۲۰۱۴ و خروج نیروهای خارجی از افغانستان در کنار نگرانی های دیگر، بیم آن می رود که اقتصاد افغانستان با رکود مواجه گردد، خروج

کشور از آن امرار معیشت میکردند، قطع میگردد و به همین ترتیب ده ها هزار نفر که با این نیروها کار می نمایند و عاید خوبی هم نسبت به سایر افراد جامعه به دست می آورند، بیکار می شوند. در شرایط کنونی بیکاری یک چالش بسیار عمده در برابر دولت افغانستان محسوب می شود بدون شک افزایش بیکاری و کاهش قدرت خرید مردم که در نتیجه کاهش عاید شان میباشد، سبب کاهش تقاضا برای کار و خدمات میگردد که

وابسته به همدیگر می باشند. کاهش سرمایه گذاری در یک کشور سبب کاهش رشد اقتصادی و افزایش بیکاری می شود. به هر اندازه ای که سرمایه گذاری در یک کشور کاهش یابد، بیکاری افزایش پیدا می کند. با نزدیکتر شدن زمان خروج نیروهای خارجی از کشور بی اعتمادی به تأمین امنیت توسط نیروهای افغانی در بین مردم به خصوص تجار بیشتر خواهد شد که این امر سبب کاهش سرمایه گذاری در بخش های

بیشتر از ۱۰۰ هزار نیروی خارجی از افغانستان تأثیر ناگواری بالای اقتصاد افغانستان و سطح زندگی مردم این کشور برجا خواهد گذاشت؛ با خروج این نیروها میلیونها دالر که توسط این نیروها روزانه در داخل افغانستان هزینه می گردید و ده ها هزار شهروند این

این کار سبب کاهش سرمایه گذاری، کاهش رشد اقتصادی و در نتیجه عمیقتر شدن میزان فقر و بیکاری در این کشور خواهد گردید.

کاهش سرمایه گذاری:

کاهش سرمایه گذاری، کاهش رشد اقتصادی و افزایش بیکاری موضوعات

مختلف به خصوص صنعت ساخت ساز که در این اواخر از رونق خوبی برخوردار بوده گردیده است. سرمایه گذاری ها در صنعت ساخت و ساز در کشور از سال ۲۰۰۱ میلادی به این طرف به بلند ترین حد خود رسیده است که یک تعداد افراد زیادی در این عرصه

مشغول کار اند که با نزدیک شدن به سال ۲۰۱۴ سرمایه گذاری در صنعت ساخت و ساز کاهش خواهد یافت که این امر سبب افزایش بیکاری در کشور گردیده می تواند. همچنان با پخش گزارش ها در مورد نزدیکتر شدن زمان خروج نیرو های خارجی از افغانستان سرمایه گذاران خارجی نیز تا حدی از سرمایه گذاری در این کشور بی علاقه خواهند شد.

فرار سرمایه:

کارشناسان فرار سرمایه را یکی دیگر از عواقب خروج نیرو های خارجی بعد از سال ۲۰۱۴ از کشور می دانند. "سرمایه گذاران و سرمایه داران که از عواقب خروج نیرو های خارجی در هراس اند، بیم دارند که افغانستان دو باره به سال های پیش از ۲۰۰۱ برخورد گشت. بنابر این سرمایه داران تلاش می نمایند تا سرمایه هایشان را به خارج منتقل کنند تا از گزند حوادث احتمالی بدور بمانند." فرار سرمایه یکی از عوامل کاهش رشد اقتصادی و در نهایت کاهش رفاه اجتماعی و افزایش فقر و بیکاری در کشور می باشد. گزارش های اخیر بانک جهانی نیز حاکی از آن است که رشد اقتصادی افغانستان پس از سال ۲۰۱۴ میلادی از مرز ده درصد سالهای گذشته به مرز ۴ درصد کاهش خواهد یافت.

وابستگی به کمک های خارجی:

با آنکه جامعه جهانی در مدت دوازده

سال از مصرف ۹۸ میلیارد دالر در بخش های غیر نظامی افغانستان خبر میدهد که از آن جمله دولت افغانستان مصرف ۵۷ میلیارد آنرا تأیید مینماید، اما با آنهم افغانستان با در نظر داشت یک سلسله مشکلات و چالش ها نتوانست که این کمک ها را در راستای ایجاد زیر بنا ها و تأمین شغل دائمی برای مردم، مصرف کند که یکی از دلایل آن را وجود فساد اداری در بعضی ادارات و نهادهای دولتی و همچنان نبود امنیت در بعضی از مناطق کشور می توان عنوان کرد.

گزارش های بانک جهانی همچنان میسرسانند که در صورت بهتر شدن اوضاع امنیتی پس از سال ۲۰۱۴ میلادی و ایجاد زمینه برای بهره گیری از منابع طبیعی مانند معادن، باز هم میزان وابستگی افغانستان به کمک های خارجی تا سال ۲۰۱۸ میلادی در حدود چهل درصد خواهد بود که این رقم در حال حاضر در حدود بیش از نود درصد میرسد.

فرصت های موجود:

آنچه تا اینجا در این نوشتار تذکر داده شد، همه دیدگاه های ناخوشایند نسبت به آینده اقتصاد افغانستان پس از سال ۲۰۱۴ بود اما بدون شک افغانستان در سایر عرصه هنوز هم فرصت های طلایی ای دارد که با استفاده درست از این فرصت ها میتواند به تعدادی از این دیدگاه های منفی از هم اکنون نقطه

پایان بگذارد.

موافقت نامه های راهبردی:

امضای موافقت نامه های راهبردی کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت با تعدادی از کشورهای جهان به ویژه ایالات متحده امریکا که امضای این توافقنامه ها میتواند سبب کاهش نگرانی های مردم نسبت به وضعیت افغانستان پس از ۲۰۱۴ گردد.

بدون شک، عملی شدن این موافقت نامه ها یک فرصت خوب دیگری برای افغانستان میدهد تا این کشور بتواند خود را برای پذیرش تمام مسؤولیت ها پس از سال ۲۰۱۴ آماده سازد.

تداوم کمک های جامعه جهانی:

جامعه جهانی متعهد است تا افغانستان را پس از سال ۲۰۱۴ میلادی نیز همکاری اقتصادی نماید که باید از کمک های آن استفاده مؤثر صورت گیرد تا اقتصاد کشور بیشتر از امروز بهبود یابد که یکی از نمونه های آن را می توان کمک ۱۶ میلیارد دلاری جامعه جهانی که در کنفرانس توکیو وعده داده شده است و همچنان کمک سالانه ۲۰۰ میلیون یوروئی اتحادیه اروپا عنوان کرد.

مبارزه با فساد اداری:

در دوازده سال گذشته این چالش سبب از دست رفتن فرصت ها و منابع هنگفت مالی در افغانستان گردیده است.

جلوگیری و مبارزه جدی، قاطعانه و با اراده سیاسی مستحکم برضد فساد اداری

»

کرد.

موقعیت جغرافیائی

موقعیت جیوپولیتیک و جیواستراتیژیک افغانستان نیز میتواند در برابر بحران اقتصادی در این کشور به عنوان یک حربه استفاده شود. از نقطه نظر جغرافیائی افغانستان در نقطه ای قرار دارد که کشورهای آسیای جنوبی وصل میسازد، این موقعیت، افغانستان را به نقطه استراتژیک تجاری تبدیل کرده است. در صورتیکه افغانستان این موقعیت خود را بصورت درست بهبود بخشد در مدت زمانی کوتاه افغانستان به مرکز بزرگ تجارتی تبدیل خواهد شد که سالانه ملیونها دلار از این مدرک عایدش خواهد شد و علاوه بر آن برای هزارها نفر نیز زمینه کار مساعد میگردد. ■

منابع:

وب سایت رسمی بانک جهانی

(www.worldbank.org)

صفحه خبری افغانستان امروز

<http://afghanistantoday.org/>

[index.php?](http://afghanistantoday.org/index.php?)

[option=com_content&task=view&](http://afghanistantoday.org/index.php?option=com_content&task=view&)

[id=12553&Itemid=6](http://afghanistantoday.org/index.php?option=com_content&task=view&)

راضیه کشتگر

مسوول برگزاری کنفرانس ها و رسانه های د افغانستان

بانک

در کشور ما بیش از شصت درصد نیروی کار افغانستان مصروف همین شغل اند و افغانستان هم یک کشور مطلقاً زراعتی پنداشته میشود اگر به زراعت و نوسازی روش های زراعت و نیز آبیاری و دیگر مسائل زراعتی توجه بیشتر صورت گیرد، این سکتور میتواند افغانستان را پس از ۲۰۱۴ از رکود اقتصادی و صعود بیکاری نجات دهد.

افزایش سرمایه گذاری ها در کشور:

باوجود شایعات منفی و کارشناسی های مختلف که در رابطه به اقتصاد افغانستان بعد از سال ۲۰۱۴ صورت می گیرد هنوز هم سرمایه گذاران داخلی و خارجی در تلاش وسعت سرمایه گذاری های خود در سایر بخش ها بخصوص بخش ساختمانی و معادن افغانستان اند، آنها می خواهند تا در همه بخش های اقتصادی سرمایه گذاری خویشرا توسعه بخشند که با توسعه سرمایه گذاری های شان زمینه کار برای تعداد کثیری از جوانان کشور مهیا خواهد شد. نظر به گزارشات (ایسا) اداره حمایت از سرمایه گذاری خصوصی میزان سرمایه گذاری در سال ۱۳۹۱ نسبت به سال قبل ۲۰ فیصد افزایش را نشان میدهد که این خود نشاندهنده آنست که خروج نیرو های خارجی از افغانستان و تحولات سیاسی درین کشور طوری که مردم فکر می کنند، اقتصاد کشور را متأثر نخواهد

سبب افزایش چشمگیر عاید ملی شده و در رونق دهی اقتصاد آینده افغانستان، بسیار مهم و با ارزش خوانده میشود.

معادن

افغانستان دارای معادن سرشار و منابع طبیعی به ارزش میلیاردها دالر میباشد که تا حال از آنها استفاده معقول و مؤثر صورت نگرفته است. هم اکنون بعضی از این معادن در اختیار زورمندان قرار دارند که بشکل غیرقانونی و غیرفنی از آن استفاده میگردد.

دولت افغانستان مصمم است تا جلو این خود سریها را بگیرد و زمینه را برای استفاده درست از این منابع در سایر نقاط کشور هموار سازد و چنانچه در جریان قرار دارید کار بالای سایر پروژه ها در این زمینه آغاز گردیده است که در درازمدت میتوان تمام مشکلات اقتصادی کشور را از طریق عواید این منابع مرفوع کرد.

زراعت و مالداري

افغانستان با داشتن آب و هوا و اقلیم بسیار خوب، محل بسیار مناسبی برای زراعت و مالداري میباشد که میتواند با نحوه درست بهره برداری و استفاده از زمین ها و منابع آبی و همچنان روش های کشت و جمعآوری حاصلات بشکل مُدِرِن حاصلات زیادی را نصیب کشور نماید که در نتیجه آن می توان گفت که افزایش حاصلات می تواند رشد اقتصادی خوبی را برای کشور به ارمغان بیاورد.

د افغانستان د ودې او پرمختیا استراتیژي

د اېډم بېسې د ودې او پرمختیا استراتیژي

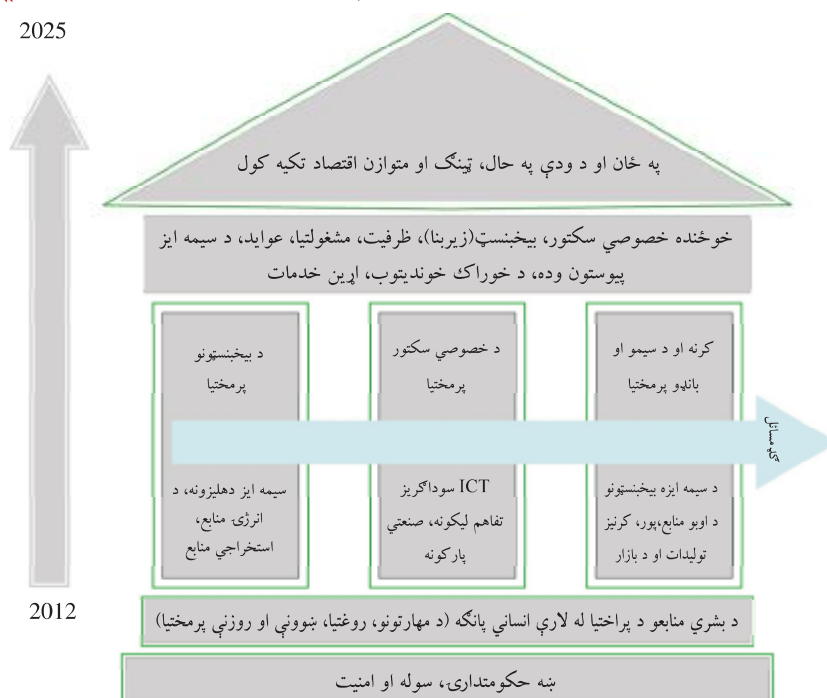
دویمه برخه

پورتني استراتیژي د ملي برنامو پر بنسټ د داسې لومړیتوب لرونکې ده چې د افغانستان د ملي پرمختیايي استراتیژۍ اولویت بندي شوې بېلګه ده، په پام کې نیول شوې او د دې برنامو له لارې پلي کیږي. له همدې کبله د افغانستان د ملي پرمختیايي استراتیژۍ عمر له ملي برنامو سره د هم پولي افغانستان د لومړیتوب لرونکي دی. اړوند رکنونو او د پرمختیايي استراتیژۍ پایلې په ۱ شکل کې طرحه شوي دي.

۱ شکل: د افغانستان اقتصادي خوځښتونه

لاندې برخې د افغانستان استراتیژیکو موخو ته د

2025

د دې لپاره چې افغانستان ځان بساینې ته لاسرسی پیدا کړي باید یو غښتلی، خوځنده، عادلانه او ټینګ اقتصادي نظام طرح او ورته پرمختیا ورکړو. دا کار ښې حکومتدارۍ او بنسټیزې پانګې اچونې ته اړتیا لري. ښه حکومتدارۍ چې اساس یې د قانون او ځواب ورکوونکي نهادونو پر حاکمیت ولاړ وي، د حکومت د پرمختیايي استراتیژۍ د پلي کولو بنسټیز شرط ګڼل کیږي. کله چې بنسټیزې پانګې اچونې په کار واچول شي، اقتصادي وده په حرکت راځي. سربیره پردې، د بشري منابعو پرمختیا، د استراتیژیکو موخو مهم عنصر دی. اساسي بیخنسټونه، د خصوصي او کرنیز سکتور پرمختیا د پرمختیايي استراتیژۍ له مهمو رکنونو څخه دي، په داسې حال کې چې بیخنسټونه منځمهاله او اوږد مهاله پایلې منځته راوړي او کرنیز او خصوصي سکتور لنډ مهاله اغیزې لري. سیمه ایزې همکاري هم د پرمختیايي استراتیژۍ بریالیتوب

لپاره مهم او حتمي دي. دا استراتیژي د عواید د زیاتیدو، د کسبونو د پیدا کیدو، د ظرفیتونو د ښه کیدو، د بیخنسټونو د پرمختیا، د فعال خصوصي سکتور، بنسټیزو خدماتو برابریدو، غذايي خونديتوب، د سیمه ایزو همکاريو او سولې او ثبات لامل کیږي. د جنډر، چاپیریال ساتنې، کپوالو او د نشه یي توکو پر وړاندې د مبارزې اړوند مسائل مهم دي او په ملي برنامو کې ورته د لومړیتوب حق ورکول شوی دی. د هېواد په اقتصادي او ټولنیزه وده کې د ښځو رول او ګډون په ځانګړې توګه اړین په ګوته شوی دی.

موخه د عامه توليداتو په برخه کې په کار واچول شي او له یو داسې مبلغ نه به چې د خصوصي سکتور د تولید پانگو اچونو څو برابر وي کار واخیستل شي. لومړنۍ پایلې چې له دې برنامې څخه یې تمه کیده، د ۱۴۰۰ کیلو مترو سرکونو د رغولو او بیا جوړولو په شمول ۸۰۰ کیلو متره د ریل پټلۍ، د پنځه نړیوالو هوایي ډگرونو په عصري بڼه جوړول، لس سیمه ایز هوایي ډگرونه، په ټاکل شویو ولایتونو کې هوایي لیکې او ښاري ترانسپورت رانغاړي.

استخراجي صنایع:

د استخراجي صنایعو سکتور د حکومت لخوا یو داسې سکتور په توګه پېژندل شوی دی چې بالاخره د مختلفو اقتصادي برخو د لا پراختیا لامل شو. تمه کيږي چې د استخراجي صنایعو ملي برنامه به ملي او نړیوال خصوصي سکتور سره د استراتیژیک مشارکت له لارې یو خوځنده او فعال استخراجي سکتور جوړ کړي او د بنسټیزې وسیلې په توګه به د ملي عوایدو تولید لپاره په کار واچول شي. د کانونو وزارت د سترو پروژو څارولو لپاره د اړتیا وړ ظرفیت ته پرمختیا ورکړې او د سکتور وده یې رهبري کړې او د تر لاسه شویو عوایدو له مستفید کیدو به د افغانستان خلکو ته ډاډ ورکوي. راټول شویو حق الامتیازونو کې نوې پانګه اچول کيږي تر څو له ټولنیز او اقتصادي پرمختیا څخه ټولو ته ډاډ حاصل شي. شرکتونو د خپلو ګټو یوه برخه د چاپیریال ساتنې د بیا رغولو په موخه مصرف کړې ترڅو د هغو کلیو او بانډو له اوسیدونکو سره چې له استخراج

لاسرسی څرنګوالی، ملي برنامه لپاره د لومړیتوب درلودونکي واضح کوي. هره برخه، د استراتیژیکو پانگو اچونو او دولتي اقداماتو لپاره د ودې د پوهیدو په موخه دوه اړخیزې کړنې، په ګوته کوي.

وده، د عوایدو برابرول او د بیخبنسټ (زیربنا) پرمختیا:

د عمل نوښت په ټولو سکتورونو کې د کوچنیو او سترو عوایدو له ودې او برابرولو سره د مرستې په موخه په مختلفو ډولونو په پام کې نیول شوی دی. د ودې چټکتیا او د عاید زیاتوالی یو مناسب روش ته اړتیا لري خو د افغانستان د بیخبنسټونو ښه والی، د استخراجي صنایعو سکتور پراختیا ته د لاسرسی اسانتیاوو لپاره حیاتي بریښي او له همدې امله، یو مهم پرمختیايي لومړیتوب ګڼل کيږي.

د سیمه ایزو منابعو دهلیزونه:

د سیمه ایزو منابعو د دهلیزونو ملي برنامه د کلسټر اړوند د حکومت د یوې ښې برنامې په توګه د هر اړخیزې ودې پراختیا لپاره د پانګې اچونې د جلب او جذب یو مهم اولویت ده. دې برنامې، پانګې اچونې د بیخبنسټونو په سخت او نرم برخو ویشلې دي تر څو د دندو رامنځ ته کولو او معیشت ته ښه والی وبخښي. سخت بیخبنسټ (زیربنا) د لویو پانګونو اچونو په شمول په سرکونو، بریښنا، اوسپنې پټلیو، اوبه او فعالیت او مراقبت لپاره اداري میکانیزم کې پانګه (لکه، د اوسپنې پټلیو د ادارې جوړول، له سرکونو او بریښنايي شبکو څخه د مراقبت تدبیرونه) رانغاړي. نرم بیخبنسټ (زیربنا) د کانونو عرضې لپاره په سیمه ایزو شرکتونو کې د وړتیاوو د جوړولو په شمول د خصوصي سکتور له اړتیا سره سم د کاري فرصتونو د زیاتیدو لپاره د لازمو مهارتونو برنامې؛ ځمکې ته د لاسرسی د بهیر اسانتیاوې، د حکومت جوړونې او روڼتیا پیاوړتیا؛ او د میکانیزم پلي کول او داسې نور اقدامات د سیمو د اوسیدونکو لخوا په بر کې نیسي.

دې برنامې ترانسپورتي پرانیستي دهلیزونه د هېواد دننه او سیمې ته جوړ کړي دي ترڅو نړیواله سوداګري، لس برابر زیاته کړي، د سفر وخت لږ تر لږه نیم ته را ورسوي او له عراده جاتو څخه د ګټې اخیستنې لګښت ته ۵۰ سلنه ټیټوالی ورکړي. دې برنامې له تولیدي بودجې څخه چې ټولو ملي برنامه ته ټاکل شوې په اټکلي ډول ۲۳ سلنه ځان ته ځانګړې کړې ده. دا پانګې اچونې به عامه خصوصي پانګې ته په ورته اندازه د ګټې کټې اخیستنې په

څخه اغیزمن کيږي مرسته وکړي.

په دې سکتور کې ستر ګډون کوونکي له مس، اوسپنې، نفت او د ګازو له کانونو څخه عبارت دي. د نفتو تولید به سږ کال د امو له سیند څخه پیل شي په داسې حال کې چې د عینکو د مسو له کان څخه ګټه اخیستنه د بدلون له لسیزې پیل کيږي. د کانونو، هایدرو کاربنونو او د ډبرو سکرو په اړوند به زیاتې څیړنې د بدلون په لسیزو کې پیل شي.

اوسني اټکلونه ښکاره کوي چې تر ۱۳۹۹ کاله پورې به د کانونو او هایدرو کاربنونو راویستل (استخراج) د حکومت کلنۍ عواید د ۶۵۰ ملیونه ډالرو په کچه زیات کړي. او وروسته له دې به د هر کال په تیریدو (په ۱۴۰۴ کال کې) د ۱.۷ ملیارده ډالرو په کچه زیاتوالی ولري. د عینکو، حاجیګکو، د امو سیند د نفتو ساحې او د افغان تاجیک زون به په استخراجي سکتور کې د بدلون په لسیزه کې د عمده عوایدو برابر وګرځي وي. له هایدرو کاربنونو څخه لاسته راغلې پانګه به په لنډ مهاله توګه د کورنیو ناخالصو تولیداتو په وده او افغانستان لپاره د عوایدو په برابرولو کې ګړندۍ مرسته وکړي؛ په داسې حال کې چې د امو له سیند څخه د نفتو تولید هم سږ کال له هغې سره د مرستې په موخه پیل کيږي. په داسې حال کې چې د کانونو سکتور د عوایدو په ثمر راتلل، ۵ الی ۷ نورو کلونو ته اړتیا لري. له دې مودې څخه به د حکومتدارۍ د پاتې مسائلو په نهایي کولو او د اداره کوونکو ظرفیتونو د جوړولو په ځانګړې توګه د بودجې او د حق الامتیازونو د راټولو په برخو کې کار واخیستل شي.

د انرژۍ ټیکاو(تأمین):

د هېواد خصوصي سکتور او " افغانستان لپاره د نړیوال بانک سوداګریز تر سره شوي شاخصونه" د ډاډ وړ برېښنا ته نه لاسرسی د دې سکتور د ودې تر ټولو مهم خنډ په ګوته کوي. د افغانستان خلک برېښنا ته د لاسرسی او سرانه لګښت تر ټولو ټیټې کچې کې قرار لري. افغانستان د یو څه مودې لپاره د خپلو منابعو د پرمختیا په موخه د بیخښتیزو لګښتونو له امله او همدا ډول له ګاونډیو هېوادونو د وارداتي برېښنا له شدید تړون، د عرضې او تقاضا له نا انډولتوب سره شاید چې مخ شي. دا سکتور د جوړښت له پلوه نیمګړی او متمرکز پاتې دی او د هېواد د انرژۍ د اړتیاوو د لمنځه وړلو لپاره لنډ مهاله، منځمهاله او اوږد مهاله تړلی پلان نه لري. دا سکتور د انرژۍ د کورنیو منابعو د مدیریت او پرمختیا په شمول د تمديد وړ او داسې نورو داخلي منابعو پیژندلو او پرمختیا او د دولت او خصوصي سکتور د پانګې اچونې اغیزمنتیا او اسانتیا ته اړتیا لري. د انرژۍ د ټیکاو ملي برنامه د جوړښت، پلان جوړونې، عملیات او خونديتوب په پراختیا، په تولید کې پانګه اچونه، لیرد او وېش او

همدا ډول د مدیریت په واسطه د برېښنا د سکتور په پرمختیا کې کلیدي رول لري. سر بیره پردې د دې برنامې موخه د ارزانه وارداتي برېښنا او د هېواد په دننه کې د منابعو د پراختیا له لارې د انرژۍ د لا تضمین تر منځ د مناسب انډول ټیکاو دی.

پورتني موخې ته د لاسرسی لپاره په دې سکتور کې مهم اصلاحات (سمونې) راغلي دي، د افغانستان برېښنا شرکت د سوداګریز کیدو په حال کې دی چې ځانګړی تمرکز یې د لګښتونو د جبران په شمول د عملیاتي لګښتونو په حفظ او خونديتوب او نویو پانګو اچونو لپاره د عوایدو په زیاتوالي دی چې زیات تمرکز به پر سنجش، صورت حساب او د عوایدو په راټولولو ولري. سر بیره پردې د سکتور له پالیسۍ او تنظیمي کړنو او ماسټر پلان څخه د عملیاتي اجرائتو جلا کوونه د پیژندل شوي (تعرفه) اصلاحاتو په شمول د یو ځانګړي شوي مرحله وار او زماني واټونونو په اډانه کې د هغې له پایلې سره د پلي کیدو لاندې دي.

د دې موضوع په رابطه افغانستان چې په ۱۳۸۷ کال کې د برېښنا د شبکې د پراختیا په موخه خپله پانګه اچونه د تولید، لیرد او وېش د نوي ظرفیت د پراختیا په موخه پیل کړې وه، دوام ورکوي. سره له دې چې زیات پرمختګ شوی دی خو د انرژۍ د ټیکاو ملي برنامه په پام کې لري چې په لنډ مهاله توګه ۱.۵ ملیارده نور ډالر پانګه اچونه وکړي. ■ ادامه لري...

جریده بسوی خود کفایی

دورنمای استراتژیک برای دهه تحول

ژباړه: عین الله عیان

مروری بر دستاورد های اقتصادی سال ۱۳۹۱ هـ ش

خود داشت. از جمله میتوان گفت عواید سرانه طی سال ۱۳۹۱ بصورت تخمینی ۶۴۱ دالر امریکایی بوده است که این مبلغ شش برابر افزایش در مقایسه به ده سال گذشته (۱۲۳ دالر) را نشان میدهد که خود رشد اقتصادی هر خانواده را بازگو می نماید.

نظام بانکی کشور که متشکل از بانک های داخلی و شعبات بانک های خارجی می باشد، با اخذ امانات مردم به افغانی و سایر ارزهای معتبر خارجی و بالمقابل اعطای قروض بانکی فعالیت می نمایند. بر اساس آخرین آمار موجود از سال ۱۳۹۱، در ختم ماه دلو سال مورد نظر به ترتیب مجموع قروض سکتور بانکی بالغ به ۴۲,۲۶۸.۱۳ ملیون افغانی، مجموع سپرده های بانکی بالغ به ۱۹۵,۲۴۱.۱۱ ملیون افغانی، مجموع دارایی های سکتور بانکی بالغ به ۲۳۰,۸۸۵.۲۹ ملیون افغانی و مجموع سرمایه سکتور بانکی بالغ بر ۱۸,۲۴۱.۱۱ ملیون افغانی میگردد.

در سال گذشته رشد حقیقی تولیدات ناخالص

افغانستان یک سال دیگری پر از فراز و نشیب اقتصادی را سپری نمود که با تمام دستاورد ها مجموعاً میتوان گفت که سال دشوار و در عین حال طلایی ترین سال در تاریخ تحولات اقتصادی افغانستان محسوب میشود.

سرازیر شدن ملیارد ها دالر کمک های خارجی، تلاش های پیگیر جامعه جهانی برای تأمین امنیت، رشد اقتصادی، تلاش در جهت ایجاد ثبات اقتصادی، بازاریابی برای محصولات داخلی، ایجاد اشتغال برای هزاران هموطن و خوشبینی های فراوان دیگر نیز در بخش های مختلف حیاتی در یک دهه به ویژه در سال که گذشت برای مردم افغانستان به میان آمده است.

حکومت افغانستان مسؤولیت خود میداند که زندگی اتباع خود را هر چه بهتر از امروز بهبود بخشیده رفاه و آسایش را برایشان فراهم نماید. افغانستان با آنکه یک کشور فقیر است ولی در مبارزه با فقر زدایی و بهبود زندگی مردم بیشتر تلاش ورزیده است تا با طرح و تطبیق پلان های استراتژیک در ساحات مولد زراعت و منابع سرشار طبیعی به صورت سازمان یافته جهت انکشاف و مدیریت بهتر و کارا به زندگی آنها رونق بیاورد که با تطبیق آن یقیناً میتواند اساس یک اقتصاد متداوم و متحرک را فراهم نماید. افغانستان با همه دشواری ها و مشکلاتی که در سکتور نظامی (امنیت) در دهه گذشته داشته، توانسته است تا پیشرفت های قابل ملاحظه ای را در عرصه اقتصاد، معارف، صحت، خدمات و سایر سکتور های حیاتی و زیربنایی بدست بیاورد که این همه دستاورد ها حمایت و همکاری های جامعه جهانی را نیز با

داخلی افغانستان تقریباً به ۱۱.۸ در صد رسید که این رشد به مقایسه ای سال ۱۳۹۰ خیلی بلند بوده و عدد رشد دو رقمی را ارائه می دارد. عامل اساسی رشد اقتصادی طی سال ۱۳۹۱ به سکتور زراعت تعلق می گیرد و بعد از آن سکتور خدمات نقش اساسی را در بلند بردن تولیدات ناخالص داخلی داشته است. به گونه مثال رشد اصلی سکتور خدمات ناشی از فعالیت های بیشتر در سکتورهای فرعی مخابرات مانند: خدمات شرکت های تلفون بیسیم و ترانسپورت زمینی و هوایی میتوان یاد آوری کرد.

بر اساس آخرین آمار موجود، میزان تورم پولی در دلو سال ۱۳۹۱، به ۷.۲۵ درصد میرسید، در حالیکه این رقم در ماه دلو ۱۳۹۰، ۷.۷۲ درصد بوده است که کاهش اندکی را در میزان تورم نشان میدهد. این کاهش در میزان تورم ناشی از تنزیل قیم بعضی از اجزای مواد غذایی (گوشت از ۱۲.۱ به ۹.۲، روغن از ۶.۹ به ۱.۸، میوه خشک و تازه از ۲۰.۲ به ۴.۰ و مصالحه از ۳۵.۲ به ۷.۳) که دربر گیرنده ۵۲٪ وزن سبد اقلام مصرفی و بعضی از اجزای مواد غیر غذایی (لباس از ۱۸.۴ به ۹.۰، ترانسپورت از ۱۷.۳ به ۲.۰) که دربر گیرنده ۴۸٪ سبد اقلام مصرفی است، میباشد. گرچه در قیم بعضی از اجزای مواد غذایی مانند نان خشک و غله جات و همچنان مواد غیر غذایی مانند صحت، افزایش بمیان آمده است، اما این افزایش در حدی نیست که تأثیرات قابل ملاحظه ای در قیم سبد عمومی وارد نماید.

واردات کشور طی شش ماه اول سال ۱۳۹۱ به ۷۴ در صد در مقایسه با شش ماه اول سال ۱۳۹۰ افزایش را نشان میدهد. یعنی واردات کشور از ۲,۵۹۹,۸۴ میلیون دالر امریکایی به ۴,۵۲۳,۷۶ میلیون دالر افزایش یافته است. در نتیجه افزایش میزان واردات در مقایسه با عین دوره سال قبل به میان آمده است و به همین دلیل عامل کسر در بیلانس تجارت عبارت از افزایش واردات در مقایسه با صادرات در دوره مورد نظر بوده است که صادرات کشور حدود ۲۷ در صد کاهش یافته در حالیکه

واردات بر عکس آن ۷۴ در صد افزایش را نشان میدهد. نکته مهم در مورد واردات کشور در شش ماه اول سال ۱۳۹۱ در مقایسه با شش ماه اول سال ماقبل آن این است که واردات اجناس سرمایوی از ۴۷.۳ در صد به ۵۰.۸ در صد افزایش یافته است.

همچنان در سکتور معارف طی سال ۱۳۹۱ اضافه از ۹ میلیون شاگرد توسط ۱۸۰۰۱۴ تن معلم در ۱۴۸۹۷ باب مکتب تدریس گردیده است، همچنان تعداد مجموعی مؤسسات تعلیمی اسلامی به ۹۰۲ باب افزایش یافته است البته با این افزایش تعداد ۵۲ باب دارالعلوم، ۱۳۳ باب دارالحفاظ، ۶۱۳ باب مدرسه و ۱۴۰ باب الحاقیه افزایش یافته است که در سال قبل تعداد مدرسین به ۵۷۶۴ و تعداد طالب العلمان به ۲۱۵۸۹۱ تن افزایش یافته است. باید گفت از تعداد شاگردان مکاتب ۳۹٪ آنرا قشر اناث تشکیل میدهد که نمی توان از نقش برانزده آن در اقتصاد آینده کشور چشم پوشی کرد.

طی سال ۱۳۹۰ اضافه تر از ۸۰۰۰ کیلو متر شاهراه ها در سراسر کشور اعمار شده است که مرکز را به ولایات برابر به ۷۵٪ نزدیکتر ساخته است، سرک حلقوی که افغانستان را با کشور های همسایه وصل میکند و شهر ها را به مراکز ولایات ارتباط می دهد در جریان سال آینده به اتمام میرسد که سهولت های زیادی در راستای تجارت و مواصلات ببار خواهد آورد. افغانستان در مرحله اول ساختمان شبکه سرتاسری خط ریل قرار دارد از همین طریق اقتصاد و تجارت خود را با کشور های همسایه و فراتر از آن انکشاف و توسعه می بخشد، اولین گام برای ساختن راه آهن (خط ریل) به طول ۷۵ کیلو متر میان شهر مزار شریف و ازبکستان در سال ۲۰۱۱ با کمک ۱۶۰ میلیون دالری بانک انکشاف آسیایی تکمیل شد که اکنون مطالعات اقتصادی و تخنیکی پیرامون توسعه آن جریان دارد. مرحله دوم ساختمان این خط به طول ۴۰۰ کیلو متر در طول سالروان شروع و از

ولایات فعالیت میکنند، تعداد ۶۳۳ استیشن رادیو و ۲۲۸ استیشن تلویزیون در کشور فعال است. افغانستان در سکتور منابع زیر زمینی با تعديلات در قانون استخراج معادن، سرمایه گذاری های داخلی و خارجی را بصورت شفاف به طرف خود جلب نمود و زمینه امضای قرار داد معادن آهن، مس، طلا، نفت به ویژه ساحه نفت آمو دریا مهیا شد. پیش بینی ها نشان دهنده آنست که الی سال ۱۳۹۹ استخراج معادن و هایدروکاربن ها به عواید افغانستان سالانه ۶۵۰ میلیون دالر اضافه می گردد که نظر به پیش بینی ها در سال ۱۴۰۴ این عواید به ۱.۷ میلیارد دالر افزایش خواهد یافت. معادن عینک، حاجیگک، ساحات نفت آمو دریا و حوزه افغان تاجیک فراهم کننده عمده ترین عواید در سکتور استخراجی بعد از خروج نیروهای ایتلاف بین المللی می باشد و در کوتاه مدت سرمایه بدست آمده از هایدرو کاربن ها در رشد تولیدات ناخالص داخلی و یقیناً ایجاد عواید به سرعت کمک خواهد کرد.

افغانستان با وجود دستاورد های زیاد در دهه گذشته، چالش هایی را هم تجربه نمود که همه سبب بطل شدن رشد اقتصادی کشور گردیده اند مانند: نا امنی ها، کشت و تورید مواد مخدر، فساد اداری، زیر خط فقر قراردادن ۳۶٪ مردم، محروم بودن ۳۰٪ کودکان واجد شرایط از مکتب نظر به نا امنی در مناطق شان، عدم اشتراک تعداد زیادی جوانان بنابر نداشتن مهارتها در رشد اقتصادی و به ده ها مورد دیگر که هر کدام به نوبه خود، مانعی برای رشد اقتصاد کشور است. ■

بیانی

مآخذ: راپور سالانه ۱۳۹۰ بانک مرکزی

گزارش سال ۱۳۹۱ سیاست پولی

نشریه بسوی خود کفایی

www.tribnews.ir

www.avapress.com

طریق شمال افغانستان را با ترکمنستان و ازبکستان وصل خواهد کرد با اكمال این خط آهن مارکیت جدید برای فروش محصولات تجارتی افغانستان مساعد میشود، ساختمان پروژه تمدید راه آهن از غرب افغانستان به ایران و از جنوب به پاکستان هم عنقریب آغاز خواهد شد و مطالعه پیرامون راه آهن که افغانستان را با ترکیه، آذربایجان و گرجستان وصل می کند، نیز جریان دارد.

خدمات هوانوردی که افغانستان را با جهان وصل نموده پیشرفت های قابل ملاحظه داشته است و ذریعه پرواز های داخلی ولایات کشور را با هم ارتباط داده که باعث سهولت در سایر امور بخصوص مسایل اقتصادی گردیده است.

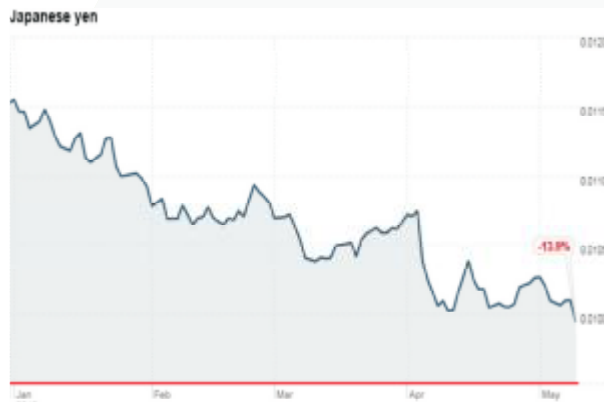
دسترسی به انرژی برق نسبت به سالهای گذشته ۲۵٪ افزایش را نشان می دهد که جهت بهبود آن کار بالای انرژی آبی، بادی و آفتابی در کشور جریان دارد. پروژه بند کمال خان، پروژه انکشافی دریای آمو، پروژه برق آبی باغدره، پروژه بند سلما، پروژه آب و تولید برق بخش آباد و تعداد زیادی از پروژه های زیربنایی در پلان استراتژی دولت قرار دارد. تعداد زیاد مناطقی که در مسیر راه برق وارداتی از ازبکستان قرار دارد از روشنایی برق و استفاده از آن در سایر موارد مستفید گردیده اند و پروژه برق وارداتی کشور تاجکستان نیز عنقریب به فعالیت آغاز خواهد نمود. خدمات تکنالوژی معلوماتی بیشتر از ۸۸٪ مناطق مسکونی و تعداد ۱۹ میلیون استفاده کننده را احتوا می کند و الی اخیر سال ۱۳۹۰ در حدود ۱.۷ میلیارد دالر امریکایی در این سکتور سرمایه گذاری شده است و عواید آن در همین سال به مبلغ ۱۶۵ میلیون دالر میرسید. این بخش منحصی یکی از بخش های سکتور خدمات برای اضافه تر از یکصد هزار هموطن ما شغل آفریده است، خدمات مخابرات و تکنالوژی معلوماتی جایزه جی اس ام را در سال ۲۰۱۱ از آن خود نمود که موفقیت بزرگ به افغانستان میباشد و با تطبیق پروژه فایبر نوری و سایر تسهیلات در خدمات انترنتی سهولت زیادی به میان آمده است که قیمت خدمات هم کاهش قابل ملاحظه نموده است، افغانستان از همین طریق با کشورهای همسایه وصل گردیده و در این پروژه تا حال ۶۵ میلیون دالر سرمایه گذاری شده است. از طریق این پروژه ماهانه ۴.۸۳ و سالانه ۵۵ میلیون دالر به دولت عاید می آید. فعلاً در افغانستان ۵ شرکت مخابراتی فعالیت میکنند که برای هزاران تن از جوانان شغل مستقیم و یا غیر مستقیم را ایجاد نموده است. اداره تنظیم خدمات مخابراتی که مسؤولیت صدور جواز های فریکونسی برای رادیو و تلویزیون را به عهده دارد ایجاد گردیده است.

رشد و انکشاف مطبوعات (رسانه های صوتی و تصویر) مانند رکن چهارم دولت تبارز نمود و در انعکاس فعالیت ها و واقعیت های که در جامعه اتفاق می افتد به عامه مردم خیلی ها مؤثر واقع شده است که مردم از سایر تحولاتی که در کشور به وقوع می پیوندد هم زمان آگاه می شوند. در حال حاضر در کشور ۶۵ شبکه تلویزیونی فعالیت می نمایند که ۳۲ شبکه در مرکز و ۳۳ دیگر آن در ولایات مصروف نشرات هستند، همچنان ۱۷۴ رادیو که ۴۷ آن در مرکز و ۱۲۷ شبکه در

اخبار اقتصاد د جهان

ین از مرز ۱۰۰ در برابر یک دالر امریکایی گذشت

ین جاپان برای نخستین بار از ماه اپریل سال ۲۰۰۹ بدینسو در مقابل دالر امریکایی کاهش یافت. واحد پولی جاپان روز پنجشنبه در نیویارک از حد تعیین شده کاهش یافته و روز جمعه در آسیا در مقابل یک دالر امریکایی به اندازه ۱۰۰.۸

معامله میگردید. از ماه نومبر بدینسو واحد پولی ین تقریباً ۲۵٪ در مقابل دالر امریکایی پس از آنکه جاپان بخاطر رشد سریع اقتصاد کشورش یک سلسله اقدامات سختگیرانه اتخاذ نمود، کاهش یافته است. این افت نفع صادر کنندگان را افزایش داده و باعث گرهمایی و رقابت در بازار سهام این کشور گردیده است. شاخصه قیمت Nikkei 225 روز جمعه نزدیک به ۳٪ بالا رفته است. شاخصه معیاری (قیمت و ارزش تعیین شده) بیشتر از ۵۵٪ از ماه نومبر سال گذشته صعود نموده است. ارزش واحد پولی جاپان در روز های اخیر به ۱۰۰ ین در مقابل یک دالر امریکایی رسیده اما به عبور از این حد قادر نگردیده است. کارشناسان مسائل اقتصادی میگویند، گزارش منتشره از جانب ایالات متحده امریکا به روز پنجشنبه در ارتباط به درخواستی های بیمه بیکاری که به پایین ترین حد رسید، کمک کرد تا ین از سرحد ۱۰۰ نیز بگذرد.

کارشناسان معتقدند که این اطلاعات باعث ایجاد امیدواری بهبود وضعیت اقتصادی پایدار در ایالات متحده شده که در نتیجه سرمایه گذاران از ذخایر ارزی مطمئن مانند ین به نفع دالر امریکایی، دست بکشند.

منبع:

BBC

برگردان: مسعود ودان

یونان و قبرس در انتظار دریافت بسته های مالی مساعدت از اتحادیه اروپا و صندوق بین المللی پول

به دنبال بحران بانکهای قبرس، بهبود وضعیت بانکی در این کشور مشروط بر کمک های مالی اتحادیه اروپا و صندوق بین المللی پول قرار داده شد اما چالش های داخلی بر سر دریافت بسته های مالی در این کشور همچنان ادامه دارد.

قرار است وزرای مالیه حوزه یورو جهت توافق بالای پرداخت بسته های مالی (بخاطر بیرون رفت از فشار و بحران مالی) به قبرس و یونان در بروکسل ملاقات کنند. انتظار میرود که قبرس نخستین بسته مالی را به ارزش ۳ میلیارد یورو (۳.۹ میلیارد دالر) که قبلاً در همین سال به تصویب رسیده بود، بدست آورد. طوریکه به نظر میرسد، کشور های یورو بنابر وضعیت موجود در منطقه و تلاش برای بهبود وضعیت اقتصاد شان نمیتوانند قسط آخر مساعدت مالی را برای یونان پرداخت نمایند.

درین نشست در مورد وجود نگرانی های دوامدار در یوگوسلاویا نیز بحث خواهد شد. بنظر میرسد که یوگوسلاویا مانند یونان و قبرس میخواهد کمک مالی مقامات اروپایی را جلب نماید.

حکومت یوگوسلاویا پلان دارد ساختار و تشکیل سیستم بانکداری آسیب دیده کشور را مجدداً بازسازی نماید، مالیات را افزایش دهد و همچنان کمپنی های دولتی را خصوصی سازد.

به همین ترتیب توقع میرود یونان مبلغ ۷.۵ میلیارد یورو را در قسط اخیر از جمله کل مبلغ ۲۴۰ میلیارد یورویی که نخستین مرحله آن در سال ۲۰۱۰ تایید شده بود، بدست آورد. این کشور جهت پرداخت معاشات، حقوق تقاعد و پول دارندگان اسناد قرضه به مساعدت های پولی نیاز دارد.

در اوایل همین ماه صندوق بین المللی پول (IMF) که یکی از سه عضو "troikas" قرضه دهندگان بین المللی میباشد، گفت یونان در راستای رسیدگی به کسر بودجی خویش در سه سال اخیر پیشرفت قابل ملاحظه داشته است. ولی ضمناً تأکید نمود که اصلاحات ساختاری اقتصادی غیر بسنده بوده و به مشکلات فرار از پرداخت مالیات رسیدگی نشده است. درین میان اقدامات سختگیرانه اضافه تریکی از شرایطی است که به یونان جهت حصول اقساط نهایی بسته مساعدت مالی، پیش شرط شده قرار داده است.

منبع:

BBC

برگردان: مسعود ودان

د ایران اقتصادي حالت ښه نه دی

"د ایران اقتصادي وده په روان کال کې په سلو کې تر منفي څلورو او د پرسوب نرخ په سلو کې شاوخوا ۳۲ اټکل کيږي"

د ایران د پارلمان د څیړنو مرکز

دا په داسې حال کې ده چې دولت تر اوسه دننه (داخل) ته د نفتو د صادراتو د پلور پیسو په لیردولو کې له ستونزو سره مخامخ دی او د پارلمان د څیړنو د مرکز کار پوهان وایي چې د خپاره شویو معلوماتو په بنسټ دولت عمومي بودجې لپاره شاوخوا ۲۷ ملیارده ډالره د نفتو د صادراتو له ځای (محل) څخه په پام کې نیولي دي او په دې اساس کولای شي پایلې ته ورسېږي چې په عمومي بودجه کې د هر ډالر د مبادلي نرخ ریال ته شاوخوا دوه زره او ۴۵۰ تومان په پام کې نیول شوی دی.

تیر کال د اسعاري کرکچ له رامنځ ته کیدو وروسته، دولت د نړیوالو اسعارو بیه ته څه باندې دوه برابره زیاتوالی ورکړ په داسې حال کې چې په بودجه کې د بېلګې په توګه د دولتي ډالر بیه ۱۲۲۶ تومان په پام کې نیول شوې وه.

په همدې بنسټ دولت د تیر کال په لومړي نیمایي کې په دولتي ډالرو فعالیت کاوه خو وروسته له هغې یې د دولتي اسعارو بیه دوه برابره کړه او اوس هم عمده توکي په تیر کال کې د اسعارو د بیه په دوه یا درې برابره بیه ودرېږي. د اسعارو بیه په ازاد بازار کې هم د تیر کال د لومړي نیمایي په پرتله شاوخوا درې برابره ده.

د پارلمان د څیړنو مرکز ټینګار کوي چې "د نفتو د صادراتو له کمیدو سره، په عمل کې نفتو سره د بودجې د منابعو اړیکه کمه شوی نه دی."

د پارلمان د څیړنو مرکز د نظر څرګندونو مفهوم دا دی چې دولت دې هڅه وکړي تر څو د نفتو د صادراتو ټیټل د اسعارو د بیه په زیاتیدو او په بودجه کې د نفتو د بیو د

»

په داسې حال کې چې لا تر اوسه پورې د پارلمان د غړو په وړاندې د ایران د سړ کال بودجې د لایحې څیړل (بررسی) پیل شوی نه ده، د پارلمان د څیړنو مرکز خبر داری ورکړی چې دا بودجه د هېواد اقتصادي شرایطو لپاره مناسبه نه ده.

د ایران د پارلمان (مجلس) د څیړنو مرکز چې د پارلمان له مشورتي مېټ (بازو) څخه شمېرل کيږي، د ۱۳۹۲ کال د بودجې لایحه یې "په کلکه توګه په مالي بې انضباطۍ اخته" توصیف کړی او ټینګار یې کړی دی چې په دې لایحه کې نه وړاند ویل شوي عواید او نه کنټرول شوي لګښتونه د اټکاء وړ دي.

د نړیوالو بندیزونو له زیاتیدو وروسته، د ایران د نفتو پلور په چټکۍ سره ټیټوالی پیدا کړی او دا هېواد یې د صادراتي نفتو د پیسو لیردولو لپاره له سختو ستونزو سره مخامخ کړی دی تر دې چې مجبوره شوی تر څو په مقابل کې یې د نفتو پیرودونکو هېوادونو څخه، توکي وارد کړي.

رسمي راپورونه ښکاره کوي چې د ایران د نفتو صادرات په تیر کال کې په چټکۍ سره ټیټوالی موندلی دی او له دوه ملیونه او ۳۰۰ زره بشکو څخه په ۱۳۹۰ کال کې یو ملیون بشکو ته په ۱۳۹۱ کال کې راټیټ شوی.

د نفتو د صادراتو نیمايي کیدل د هېواد د نیم اسعاري عواید د لاسه ورکولو په معنی دی په داسې حال کې چې د پارلمان د څیړنو د مرکز کار پوهان وایي چې د بودجې د لایحې په بنسټ، د بودجې له عوایدو څخه ۶۵ زره ملیارده تومان باید د اومه نفتو د صادراتو له محل څخه تامین شي.

طبیعي دی چې د بودجې د عوایدو د زیاتیدو وړاند وینه د نفتي عوایدو له ټیټوالي سره په ورته وخت کې، چې د دولت د عوایدو اصلي ځای دی، په دې معنی دی چې باید د بهرنیو اسعارو د کمو مقدیرو په وړاندې، زیات ریال د هېواد اقتصاد ته وارد کړي او په پایله کې، د بولي پیسو ارزښت راټیټ او د پرسوب نرخ زیات کړي. د دې مرکز پارلمان پورې تړلي کار پوهان په دې عقیده دي چې "دولت لیوالتیا لري چې خپلې مالي او بودجوي ستونزې د بهرنیو پیسو په وړاندې د ملي پیسو د ارزښت د کمزوري کیدو له لارې حل کړي."

محاسبی د اساس په بدلون سره جبران کړي او دا په دې معنی دی چې "د نفتو له صادراتو د تر لاسه شویو منابعو سره به د دولت د تولیدی بودجې اتکاء زیاته شي له دې امله دولت د نفتو د صادراتو ټیټوالی له صادراتو څخه د تر لاسه شویو اسعارو د گران پلور له لارې جبرانوي." دولت هڅه کړې چې د بودجه په لایحه کې جوازونه له پارلمان (مجلس) څخه واخلي په هر ډول چې وتوانیږي د ملي پراختیا د صندوق د منابعو یوه برخه په ریالي توگه د نورو برخو په واک کې ورکړي. د ملي پراختیا صندوق هغه ځای دی چې د نفتو اضافه عواید په کې ساتل کیږي.

دولت د نفتي عوایدو د ستونزې حل لپاره، د اسعارو بیه دوه برابره کړې ده تر څو وکولای شي خپله ریالي بودجه تامین کړي. د کار پوهانو په وینا، دا ډول اقدام سربېره پر دې چې د ملي پراختیا صندوق د تاسیس له کړنلارې (اساسنامې) سره مخالفت لري، خو مرکزي بانک اړ باسي تر څو دا اسعاري عواید په ریال باندې بدل کړي چې په پایله کې به "د پولې او نقدینه گټه" د زیاتیدو او د پرسوب د پراخیدو لامل شي.

د څلور سلنې منفي ودې وړاند وینه

په یو بل راپور کې چې د پارلمان د څیړنو مرکز د روان کال د بودجې په هکله ترتیب کړی، د ایران اقتصادي وضعیت په کې په روان کال کې نامطلوب په گوته شوی دی.

د پارلمان د څیړنو مرکز، د ایران اقتصادي وده په روان کال کې د اوه او لسم ترمنځ په سلو کې تر منفي څلور او د پرسوب نرخ یې په سلو کې شاوخوا ۳۲ اټکل کړې ده.

دا راپور ښکاره کوي چې په تیر کال کې د اقتصادي ودې نرخ، په سلو کې ۹ لسم او پرسوب په سلو کې ۳۱.۵ وو او په پایله کې وړاند وینه کیږي چې د ایران د روان کال اقتصادي وضعیت به د تیر کال په پرتله خراب وي.

د پرسوب چټکه پراختیا او د نړېوال بندیزونو زیاتیدل د ایران پر اقتصاد باندې زیات فشار راوستی دی، تر دې حده پورې چې په دننه هېواد کې یې بېې په چټکه لوړې کړي دي، او له بلې خوا د مالي او سوداگریز بندیزونو پخاطر دولت د دې وړ ندی چې د پخوا په شان د بیو کنټرولولو لپاره سوداگریز مالونه (متاع) وارد کړي.

"یو لړ شواهد ښکاره کوي چې ایران به په روان لمریز کال کې د اقتصادي شرایطو له پلوه د تیر کال په پرتله څو برابره خراب حالت سره مخامخ کیږي ترڅو د دولت په بدلون سره، د اسلامي جمهوري ټول سیاست هم بدلون ومومي او د کړکېچ په لور بهیر اقتصادي

شرایطو ته بدلون ورکړي.

دولت د روان کال په بودجه کې د بودجه یې سبسایدي د لمنځه وړلو د برنامې اجراء کولو لپاره ۱۲۰ زره ملیارده تومان وړاندیز کړی دی چې د تیر کال دوه برابره بودجه همدې موخې لپاره ځانگړې شوې ده خو راپورنه ښکاره کوي چې د پارلمان د تلفیق کمیسیون - چې د بودجې د لایحې په څیړلو او طرحې لپاره د هغه په چمتو کولو په ښکاره (علني) توگه بوخت دی - یوازې د هغې له ۵۰ زره ملیارده تومانو سره موافقه کړې ده چې د دولت له نظره د دې طرحې د بندیدو یا متوقف کیدو په معنی دی.

د پارلمان د څیړنو مرکز وایي چې "د هېواد اقتصاد د پرسوب په نسبتاً شدید وضعیت کې واقع دی او د نفتو د صادرولو او له هغې د ترلاسه شویو منابعو د لیږدولو په برخه کې له ننګونو سره مخ دی"، د همدې لپاره د دې مرکز کارپوهان وایي چې دولت باید د مالي او پولې وسیلو په مرسته د پرسوب د کنټرولولو پروگرام تر لاس لاندې نیولی وای او بودجه یې باید د یو کره مالي انضباط له مخې لیکلې وای، په داسې حال کې چې دولت دې ته مخالف لوري کې روان دی.

د سړ کال بودجه د محمود احمدی نژاد د دورې وروستی بودجوي لایحه ده چې پارلمان ته یې وړاندې کړې او د زمرې میاشتې تر نیمایي پورې به یې اجراء کړي، خو د دې بودجې د مهمې برخې اجراء د هغه دولت پرغاړه ده چې د اوسني احمدی نژاد دولت پرځای ټاکل کیږي.

تر اوسه پورې د مرکزي بانک له لوري د تیر کال اقتصادي وضعیت په هکله کوم راپور ندی خپور شوی خو شواهد ښایي چې د ایران اقتصادي وضعیت ښه ندی، او د تېر لمریز کال په پرتله به یې اقتصادي وضعیت څو برابره ډېره له ورانۍ سره مخ شي، خو په هغه صورت کې چې د دولت په بدلون سره د اسلامي جمهوریت ټولیز سیاست بدلون ومومي او د کمزوري اقتصادي وضعیت مخه وړوي. □

بی بی سی

ژباړه: عین الله عیان

قيس ظاهر
کارمند بانک بین المللی افغانستان

ارتباط تفکر علمی و توسعه اقتصادی

THE RELATIONSHIP OF RATIONAL THINKING AND ECONOMIC DEVELOPMENT

اعتقادات سنتی عقب گرائی که مانع عمده در مقابل تحولات علمی، پیشرفت و توسعه اقتصادی می باشند هنوز هم در جامعه ما بر اذهان عموم مردم، برباورها آنها سیطره دارند. فرهنگ های همچون: مفت خوری، آسوده طلبی، طفیلی و باردوش بودن بر دیگران، اعتقادات تن به تقدیر، نصیب و قسمت (عقیده به

نظام های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است که در تعامل با یکدیگرند. بدون شک اصلترین و ریشه ای ترین تحولات در هر جامعه و در هر انسان تغییر در نحوه تفکر و استنتاج می باشد که تمام علوم دیگر، نهادها، سازمان ها و مناسبات را تحت تأثیر خود قرار می دهد. بعضی تفکرات، اندیشه ها و

هدف از بررسی تفکر علمی و مشخص نمودن خصوصیات آن، تعیین نقش و تأثیراتی است که در پیشرفت و توسعه از خود برجا می گذارد.

رواج تفکر و بینش علمی در بین عموم مردم تأثیر زیاد در پیشبرد توسعه و پیشرفت کشورها دارد. اندیشمندان و علمای علوم اجتماعی، آزاد شدن تفکر انسانی از قیود ارزشی و نهادی قرون اوسطا و تکامل آن ارزشها به سوی ارزشهای آرمانی نوین را اولین گام ها در مسیر توسعه می دانند. یعنی آزادی فکری و اندیشه، روشن فکری، بینش عملی، اصلاح فرهنگ های افراطی و ... زمینه را برای پیشرفت و توسعه مهیا می سازد.

در واقع می توان گفت: انقلاب فکری مقدمه و آغازگر انقلاب صنعتی، کشاورزی و تکنالوژیکی و انقلابات در

تقدیر بدون شک از اصل دین مقدس ماست، اما منظور از عقاید تن به تقدیر و نصیب و قسمت، گوشه نشینی، بی تحرکی، تبلی و کسالت است که مردم ما تبلی، کسالت، بی تحرکی و عدم کوشش خود را به نصیب و قسمت نسبت میدهند، متأسفانه و بدبختانه که بعضی ارزشهای سنتی و فرهنگ ها در جامعه ما مقید با آرمان های عقل گرایی نیست. به یقین کامل گفته میتوانم، اگر اندکی دقت شود و علمی دیده شود، اکثر فرهنگ ها و رسم و رواج ها منطقی نیست و بدون کدام سنجش عقلی، کورکورانه پذیرفته شده و افکار عموم مردم را تحت تأثیر قرار داده است، تا اندازه اذهان مردم را تحت تأثیر قرار داده که حتی برای روشن فکر، اندیشمند و متفکر اجازه اظهار نظر داد نمیشود آوازه های متفکرین و روشن فکران را در گلو خفه ساخته اند و همین ویژگی عامل عدم پذیرش آرمان های نوین گرایی، پیشرفت، رشد و توسعه شده اند. به عقیده من رفع کردن و دورساختن چنین ارزشها و تغییر چنین مفکوره ها و رسم و رواج های سنتی یک ضرورت برای پیشرفت و توسعه کشور ماست و این تغییرات باید توسط بالاترین گروه های اجتماعی و رهبران فکری جامعه صورت گیرد. قبل از حرکت به سمت توسعه، سنت ها، ارزش ها، هنجارها، نگرش ها و رفتارهای

فرهنگی مناسب برای تحقق توسعه را باید در جامعه ایجاد کرد. باید تفکر پیشرفت و توسعه و برنامه ریزی برای توسعه، تمایل و تلاش برای بالابردن کار، حرکت و تلاش برای بالا بردن سطح زندگی، برابری اجتماعی و اقتصادی، تحکیم و انسجام ملی، استقلال ملی، دموکراسی سیاسی و مردمی، نظم و انضباط اجتماعی را ابزاری برای رهبری منطقی توسعه کشور خود قرار دهیم. اگر از دید فرهنگی به پیشرفت و توسعه نگاه کنیم می توان گفت بدون وجود فرهنگ مناسب توسعه، ایجاد و پیدایش توسعه امکان پذیر نیست. هیچ جامعه ای نمی تواند بدون گذر از مرحله تحول فرهنگی و فکری و آماده سازی افکار عمومی به توسعه اقتصادی نایل شود. یعنی بدون شک نهضت فکری و فرهنگی مبدا اصلی تولد انقلاب صنعتی است. آزادی اندیشه، اصلاح سنت ها، عقاید سنتی و میراثی که در حقیقت ریشه دینی ندارند اما تحت عنوان دین به مردم تقدیم شده اند و نظر به قدیمی بودن چنین سنت ها همه مردم آنرا دینی و مذهبی می پندارند و روشن فکری، زمینه های فکری و فرهنگی مناسب برای توسعه میباشد. اصول اخلاقی علمی، وجدان کار خیر و رفاه انسانها، مبانی اخلاق خانواده، کوشش فردی و خودسازی در آئین دین مقدس و مذهب

ماست که باید ترویج شود. باید از عقاید عقب گرایی و تن به تقدیر، نصیب و قسمت و ... و همچون خرافات و جمود فکری رها شویم. عقل گرایی و تفکر علمی را جاگزین همچون ارزشهای سنتی که باعث عدم پیشرفت کشورما شده است، بسازیم. کار و زحمت را مقدس ترین وظیفه دانسته، فعالیت، تولید و رفاه بشر را عبادت خدا بدانیم. اسلام دین توسعه، تمدن، پیشرفت و ترقی است. دینی برای رفاه همه جانبه بشریت هست، دین منطق، دین اصحاب العقول/ صاحبان عقل و دین متفکرین است که همه انسان ها را به عقل گرایی و تفکر علمی فرا میخواند. باید مردم خود را آگاه بسازیم، احساس نیاز به موفقیت و توسعه را برایشان بدهیم. نحوه تفکر و عقاید سنتی شان را به طرف تفکر علمی و منطقی سوق دهیم. مختصراً گفته می توانیم: هر جامعه ای در مقایسه با جوامع دیگر در هر زمان به هر میزانی که احساس نیاز به موفقیت بیشتر داشته باشد از رشد و توسعه اقتصادی بالاتری نیز برخوردار خواهد بود. نظام آموزشی در کشور ما قادر به شناساندن مبانی فکری که منجر به توسعه صنعتی جوامع دیگر شده است، نیست. در جامعه ما استفاده از وسایل مودرن وارداتی را پیشرفت تلقی می کنند که این اشتباه بسیار خطرناک است. »

نژادی و قوم پرستی را غرور نه، بلکه ذلت و پستی خود بدانیم و آنرا ضعف انسان شناسی و خود شناسی و ضعف همدیگر پذیری و نا فرمانی از قرآن که همه را به برادری و اخوت فرا میخواند، بدانیم.

هر جا که این بینش و رفتارهای مقید، محدود و محبوس شود، یقیناً تکامل رفتار عقلانی اقتصادی نیز به کندی صورت گرفته و یا متوقف خواهد شد. شرایط فکری، ایدئولوژیک و محیطی ای که انسان در آن قرار می گیرد و نوع رفتار اقتصادی او را تعیین می کند. لذا اگر میخواهیم که توسعه اقتصادی داشته باشیم باید در قدم نخست انقلاب فکری و فرهنگی پیدا کنیم. بدون شک نهضت فکری و فرهنگی مبدا اصلی تولد انقلاب صنعتی خواهد بود.

باید مردم خود را آگاه بسازیم، احساس نیاز به موفقیت و توسعه را برایشان بدهیم. نحوه تفکر و عقاید سنتی شان را به طرف تفکر علمی و منطقی سوق دهیم. مختصراً گفته می توانیم: هر جامعه ای در مقایسه با جوامع دیگر در هر زمان به هر میزان که احساس نیاز به موفقیت بیشتر داشته باشد از رشد و توسعه اقتصادی بالاتری نیز برخوردار خواهد بود. ■

دید فردی در تأمین منافع گروه، احترام به قوانین و مشارکت صمیمانه در کار، شرکت های موفق جاپانی را ایجاد کردند که در دنیای رقابت حرف اول را می زنند.

امروز ما باید از خواب غفلت بیدار شده مفکوره ها و عقایدی که سد راه توسعه، پیشرفت و ترقی کشور شده روشنفکرانه آنها را تغییر بدهیم. از بند بعضی عقاید کسالت بار رها شویم. عشق به کار، کسب منفعت، شهرت، پیشرفت و ترقی را به عنوان ارزش های نوین حاکم جامعه خود سازیم. انجام وظایف را عالی ترین شکل تعهد اخلاقی بدانیم، سخت کوشی نشانه ای از ایثار و فداکاری در راه خداست و در مقابل توقف مصارف لوکس و تجملی و غیر ضروری، وظیفه دینی ماست. پیشرفت و برابری اقتصادی را غرور ملی خود بدانیم. جنگ و انسان کشی را غیرت نه، بلکه نقطه سیاه بدنامی، رسوائی و بی غیرتی بردامن سفید ملت و کشور خود بدانیم. تعصب

آزمایشگاه ها و مراکز تحقیقاتی و محققان گوناگون را که پشت سر دستگاه های عظیم صنعتی قرار دارند فراموش کرده اند. به کار گرفتن نتایج تحقیقات در هر منطقه و در هر زمان مستلزم آزمایش، تجربه و تفکر علمی است. در غیر آن فناوری وارداتی ماهیت بومی و نهادی به خود نمی گیرد. سر انجام پس از مدتی از رده خارج می شود و کشور باید از نو شروع کند.

جوامع توسعه نیافته ناگزیرند علل خلاقیت فکری و ذهنی جوامع صنعتی و پیشرفته را که منشأ قدرت و ثروت آنان است باز شناسند. از همه مردم خود و بالخصوص از جوانان عزیز تقاضا می نمایم که تاریخ رشد و توسعه کشور هم عمر ما جاپان را دقیق مطالعه کنند علل پیشرفت و توسعه آن را شناسایی کنند. ببینند که چگونه مردم جاپان با داشتن حس قوی همبستگی ملی و با انعطاف فکری و نوپذیری علمی، از میان همه جریان های غربی به راحتی دست به انتخاب زده اند. همبستگی اجتماعی،

طبيعي زیرمې څه ارزښت لري

لوی څښتن چې هر څه پیدا کړي دي د انسان د ګټې لپاره یې پیدا کړي دي او انسان یې پدې مکلف کړی چې د ټولو هغه شیانو څخه چې الله جلالة پیدا کړي دي د ټولنې د هوساینې لپاره وکاروي. که څه هم انسان د پخوا راهیسې تر ننه پورې پدې تکل کې دی چې د خپلو اړتیاو د رفع کولو په موخه او د ټولنې لپاره د اسانتیاو د رامنځته کولو په موخه ټول وسایل په مثبته توګه پکار واچوي خو لا هم د نړۍ په ټولو برخو کې دغه کار شونی شوی ندي، اوس هم د افغانستان په شان هېواد کې ډیری زیرمې بیکاره پرتې دي او ترینه کار ندي اخیستل شوی. الله ج په خپل قدرت سره د انسان لپاره طبيعي زیرمې پیدا کړي دي او الله ج خپل بنده ګان د ځمکې پر مخ شته زیرمو ته څیر کړي او له هغو څخه یې د خپل خیر او با عزته ژوند لپاره استفادي کولو ته هڅوي چې مونږ د خدای ج د راکړې پو هې او شعور په مرسته دا خام مواد پرویس کړو او یوه صنعتي پروسه ورباندې پرمخ بیایو او بیا په توکو بدلیري چې انسانانو اړتیاوې پرې رفعه کړي.

انسانان د ډیر پخوا زمانې څخه د خپل چاپیریال شتمنی ته زیر شوي او ان دا چې لومړنیو مهاجرتونو د دغو منابعو او شتمني د استفادې لپاره صورت نیولي یعنې انساني ټولنې تل هغو ځایونو کې میشتې او ابادې شوي چې کافي اندازه

منابع یې لرلي او یا هم کله چې د دغو سرچینو د قلت سره مخامخ شوي نو د ثروت مندو سیمو خواته په ډله ایز توګه کوچیدلي او نورې زیرمې یې ترکار لاندې نیولي. کله چې انسان لومړي د انساني ټولنې د ژورو بدلونونو سره مخامخ شو او د لومړۍ کرنې او مالدارۍ بڼې بدلون وموند او نور یې د هغه وخت د ټولنواړتیا نه شو رفعه کولی نو انسان کرنې ته نور هم زور ورکړ او د ځینو لومړنیو ساده طریقو په واسطه یې د کرنې محصولات لوړ کړل د دې لپاره دوي مجبور شول چې اوبو ته بندونه جوړ کړي. نوې ځمکې کرنې ته برابرې کړي او داسې نور هغه مواد وکاروي چې پخوا یې نه کارولي چې همدا د بشریت لومړنۍ پاملرنه وه. دغه منابع لکه د هلوکو، د ډبرو او لرګیو ساده اسباب وو چې اوس هم د نړۍ په موزیمونو کې موجود دي. بیا انسان کار کولو ته انکشاف ورکړ چې دا د دوي دویمه پاملرنه وه. همدارنګه له دې څخه وروسته انسانان ورو ورو د کانونو ارزښت ته زیر شول چې دا هم داسې قیمتي شتمني دی چې د هغوي ارزښت په معاصر وخت کې د صنعت په پرمختګ سره ډیر زیات شوی چې کانونه او د هغې راویستل په اوسني وخت کې د هېوادونو په اقتصادي وده کې ټاکونکي ونډه لري چې دا منبع د ځمکې لاندې یا زیرزمین په نوم هم

لیکوال: تاج محمد تمکین
د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصاد پوه

ياديږي، دغه زيرمو تل د وگړو د ژوند په سوکالي او هوساينه کې اغيزه لرلې. خومره چې انسانانو دغو سرچينو سره پېژندنه ترلاسه کړې او خومره يې د هغوي په را برسیره کولو او راويستل کې موافقت ترلاسه کړې او ترکومي اندازه يې چې ښه کارولې په همغه اندازه يې پرمختيا کړې، په ځان بسيا شوي، مترقي او متمدن او د ښه اقتصاد لرونکي دي. نن ورځ اقتصادي علومو، پلانونو او پاليسيو جوړولو کې د کانونو راويستلو ته ځانگړي پاملرنه کيږي او لکه د صنعت، سوداگر او نورو په شان او ان تر دې چې له هغوي څخه هم زيات ارزښت ورکول کيږي.

د بخار د ماشين رامنځته کيدو څخه وروسته بشر د پرمختيا يو نوي پړاو ته ورسیده چې د بخار د ماشين په رامنځته کيدو انرژي او د سون موادو ته اړتيا، له پخوا څخه څو څوڅخه زيات شوي. په شلمه پيړۍ کې د ساينس او ټکنالوژي په مرسته بشر نور هم دغو سرچينو ته زير او پام يې ورته زيات شو او انکشاف يې ورکړ او اوسمهال تاسو د نړۍ په زياتره صنعتي او پرمختللو هېوادونو کې ليدلای شي چې هغوی د ژوند لپاره تر ټولو ښې او بهترينې وسيلې رامنځته کړي دي او په ارام سره ژوند تيروي.

زمونږ گران هېواد افغانستان هم د دې نړيوال کلي يوه برخه ده او د الله فضل سره ډيری طبيعي زيرمې لري خو گټه ترې نده اخيستل شوې، زمونږ په گران کندهار او هلمند کې په ځانگړې توگه د بي بي گوهر او سيم غر په سيمو کې د يورانيم، سره زرو او سپين زرو، سربو او جستو ښې پريمانه زيرمې شته چې لا تراوسه بيکاره پرتې دي، افغانستان په همدې ډول د کریمه ډبرو او لاجوردو زيرمې په مختلفو ساحو کې لري چې گټه ترې نده اخيستل شوې، د نړۍ مشهور سياه مارکوبولو، په خپلو څو کتابونو کې د افغانستان د لاجوردو صفت کړی دی او همدارنگه د افغانستان لاجورد د نړۍ د ډيرو ښو لاجوردو څخه شمېرل کيږي چې يو مهم کان يې سرسگ په سيمه کې د کوکچې د سيند په ختيځ او د حضرت سعيد جنوبي ډډۍ ته په ۳۵ کيلو مترۍ کې او د بهر له سطحې څخه د ۲۳۰۰ تر ۷۵۰۰ مترو پورې لوړ پروت دی، د دې سيمې لاجورد د کوچنيو زراتو په ډول د مرمرو د طبقو په منځ کې د منظمو ليزونو لوی او کوچني بلورونه ډير لږ او په مشکله پيدا کيږي او بايد وويل شي چې منظم او غوره ليزونه په اسانۍ سره نشي لاسته راټللی په افغانستان کې د لاجوردو استحصال ۱۱۷۰۰ کيلو گرامه اټکل شوی خو هغه څيړنې چې د افغانستان د لاجوردو د زيرمو په برخه کې شوي د دې سيمې د لاجوردو زيرمو يې د ۲۰۰ ټنو په کچه اټکل کړي چې د دې لاجوردو په راويستلو سره به له يوې خوا د افغانستان اقتصاد پياوړی شي او له بلې خوا د لاجوردو په صادراتو سره هېواد ته يو اندازه بهرني اسعار هم راتلی شي چې دا هم د هېواد په اقتصادي پياوړتيا کې رغنده رول لوبوي.

د هېواد په مختلفو سيمو کې مونږ ډير زيات ځنگلونه لرو چې له بده مرغه نن سبا ورځ په ورځ کميږي او په ځای د دې چې دغو ځنگلونو ته مونږه مثبته پاملرنه وکړو بلکې د هغوی د کميدو په موخه کارونه کيږي، که چيرته د افغانستان د طبيعي زيرمو څخه په سمه توگه گټه واخيستل شي نو هغه ورځ لږې نده چې افغانستان به په بشپړه توگه د اقتصادي پلوه په ځانو بسيا هېواد وي، د يو پرمختللي او اباد افغانستان په هيله. ■

اهمیت بسته بندی

محصولات در بازاریابی

را به صورت کامل بیان می دارد. از همین جهت، بسته بندی یک موضوع کلیدی در تصمیم گیری مشتری شمرده می شود، در غیر آن برقراری ارتباط میان مشتری و فروشگاه محصولات مورد نظر غیر ممکن به نظر می رسد، در بسته بندی ها تصاویر فنی وجود دارد که بیانگر محتویات محصول مربوطه و شیوه استفاده از آن با فهرست کامل و اطلاعات شفاف در رابطه به محصول است، زیرا تصاویر میتوانند اطلاعات زیادی را بصورت شفاهی به خصوص در حوزه های که بیشتر به تصاویر توجه می شود برای مشتری ارائه نمایند.

در بازارهای مختلف بخاطر انتخاب مشتری، مشخصات بسته بندی یک نکته مهم و کلیدی است زیرا مشتری محصولات غذایی و غیر غذایی بسته بندی شده جذاب را انتخاب و مورد

اند که عبارت از بسته بندی اولیه، ثانویه و بسته بندی حمل و نقل می باشد که شامل ترکیبی از رنگ ها، شکلهای پیام هاست که باعث جذب مشتریان شده و با آنها در شناسایی محصول کمک می کند، زیرا بسته بندی همانند دیگر عناصر بازاریابی از اهمیت بالایی برخوردار است، مشتریان قبل از رسیدن به فروشگاه ها برای خرید محصولات، معلومات کافی در دسترس ندارند، براساس تحقیقات بدست آمده ۷۳ درصد از تصمیم مشتری در زمینه خرید، در هنگام فروش و دیدن مارک و بسته بندی محصولات از طرف مشتری صورت می گیرد.

مشتریان در موقع خرید به آنچه می خواهند دست یابند، اگر قبلاً فکر نکرده باشند از طریق بسته بندی محصولات می توانند در زمان خرید تشویق و تصمیم خرید را بگیرند، زیرا بسته بندی است که نیاز مشتری

بسته بندی کالاها و محصولات در حقیقت نوعی میکانیزم است که جهت نگهداری از محصولات در مقابل خطرات ناشی از حمل و نقل، برقراری ارتباط تولید کننده با مصرف کنندگان از این طریق و یک روش جذاب جهت انتقال پیام در رابطه به محصول با مشتریان می باشد که همیشه در حال رشد است. در بسته بندی محصولات و تولیدات اطلاعات کافی در مورد کالا های مصرف کنندگان ذریعه تولید کنندگان در نظر گرفته شده که در عصر حاضر تلاش های زیادی در جهت افزایش کار آیی بسته بندی بالای یک کارتن یا جعبه کالا جهت مرغوب سازی و اطلاعات دقیق در مورد کالاها در جهان صورت میگیرد.

بسته بندی ها عموماً به سه بخش تقسیم شده

بسته بندی کالا با زندگی بشریت گره خورده، بر اساس آثار بدست آمده از بین النهرین و مصر از عمر بسته بندی اشیای مورد ضرورت انسانها حدود ۸۰۰۰ سال می گذرد، بسته بندی کالاها در حقیقت فروشنده خاموش همان کالا بوده و پیام تولید کننده را به خریدار می رساند و به عنوان یک صنعت یا پنجمین متغیر قابل کنترل بازار (در کنار محصول، مکان، قیمت و ...) در جهان معرفی شده است.

دولت ها و شرکتها در بازار های داخلی و خارجی برای افزایش توان رقابتی خود از نحوه بسته بندی سود می برند. امروز تنها برای محافظت کالا از بسته بندی استفاده نمی شود بلکه به آن اهمیت و نقش زیادی قابل می باشند که از جمله میتوان به افزایش ارزش محصولات، اطلاعات به مشتری، فرهنگ و ارزش های کشور، استفاده از مواد مصرفی در بسته بندی که دوباره از مواد آن استفاده شود و به محیط زیست آسیب پذیر نباشد، سلیقه و عادات خریداران، مواد تشکیل دهنده کالا، بیان نحوه مصرف محصولات و حجم آن، وزن و ارتفاع محصول مورد نظر و غیره اشاره مینمایند، این بسته بندی است که برای

»

مرتبط می باشند، درین عرصه سازمان جهانی ستندرد (آی - اس ۳۰) و سایر سازمان های معتبر و ملی کشور های پیشرفته در جهت تدوین ستندرد های بسته بندی و مشخصات فنی آن گام های برجسته را برداشته اند که اهداف عمده آنها محافظت محصول در برابر لرزش، ضربه، حرارت، اکسیجن، اشعه ماورا بنفش، بخار آب، گرد و خاک، طول عمر محصول و... را تشکیل می دهد که مطابق با ستندرد های معتبر بین المللی یا منطقوی مانند (اف - دی - ای) مطابقت داشته، نقش مهم و اساسی را در کاهش ریسک امنیتی، کاهش خطر دستبرد، دسترسی غیر مجاز به محصولات، عایق مقاومتی، دارای مهر و لاک بخاطر جلوگیری از باز شدن می باشد، همچنان در نمایش، باز و بسته نمودن در وقت فروش و جابجایی آن در جای مناسب در وقت فروش می باشد، در حقیقت بسته بندی یک نوع عملکرد خدماتی است که بدون موجودیت محصولات به تنهایی به میان نمی آید، نیازمند به محصولات بوده همچنان محصولات نیز بدون بسته بندی جذاب وارد بازار نگردیده و مشتری را بخود جلب نمی تواند.

استفاده قرار می دهد؛ شیوه بسته بندی همه روزه در حال افزایش بوده و بخاطر اخذ تصمیم نهایی خرید محصولات غذایی تأثیر گذار می باشد.

مصرف کنندگان مدرن در اکثر اوقات به دنبال راه های جهت کاهش زمان خرید و تهیه کالا مورد نیاز می باشند، روی این ملحوظ بسته بندی مرغوب می تواند بر تصمیم گیری مشتری بر انتخاب یک مارک خاص و محتویات آن در خرید کالا تأثیر گذار باشد، عملیه بسته بندی بر قضاوت مشتری در رابطه با کیفیت محصولات تا حدود زیادی تحت تأثیر مشخصات محصولی مربوطه می باشد، در صورتیکه بسته بندی ها نشان دهنده کیفیت محصولات باشد در آنصورت محصولات مورد نظر از نگاه مشتری کیفیت بالایی خواهد داشت اما برخلاف در صورتیکه در محصول مورد نظر بسته بندی آن جذاب نباشد درینصورت ضربه بزرگی بر پیکر بازار آن وارد می گردد.

در حال حاضر آنچه را ما در اطراف خود مشاهده می کنیم از ادویه جات و مواد غذایی گرفته تا لوازم مصرفی، صنعتی و استراتژیکی همه با بسته بندی

سالمای متمادی طرح و دیزاین کالا را در اذهان خریدار ثابت نگهداشته، مارک تجاری و ویژگی های طرح بسته بندی باعث تمایز محصول یک شرکت از محصول سایر شرکت ها می شود، زیرا هر نوع بسته بندی یک نوع خاصی از خطوط را می طلبد مثلاً در کارتن ها یا بسته بندی های شیرینی باب باید از خطوط نرم و کشیده استفاده شود تا حالت جذاب، باریک و زیبا داشته باشد، در کارتن های پرزه جات کمپیوتر از حروف درشت و محکم استفاده شود که مبین دوام و استحکام آن می باشد، در مورد ادویه جات و سایر محصولاتی که خواندن اطلاعات آنها ضروری است و خوانا بودن حروف آن ضروری می باشد که در حقیقت افزایش دهنده تقاضای خریدار می باشد. در حال حاضر داوری، در مورد خرید محصولات، بر اساس بسته بندی های که محصولات را احاطه نموده، راحتی بیشتری را برای مصرف کننده تهیه و در صحنه رقابت، بازار های جهانی را از آن خود نموده اند، صورت میگیرد.

افغانستان کشور زراعتی است که بین ۷۰ - ۸۰ درصد مردم آن به زراعت مشغول بوده و از همین طریق امرار معاش می نمایند، این امر سبب شده که بخش عمده صادرات کشور را نیز محصولات زراعتی تشکیل دهد، بناً اهمیت سکتور زراعت با در نظر داشت موارد فوق در ردیف اول اقتصاد کشور مسجل میگردد، روی همین ملحوظ کارشناسان امور اقتصادی سکتور زراعت را در افغانستان به عنوان سکتور مادر در بخش اقتصاد افغانستان یاد کرده و اکثر توسعه

اقتصادی کشور را مربوط به زراعت و مدرنیزه ساختن آن می دانند.

اگر به اقلام صادراتی افغانستان نظر اندازیم دیده می شود که مهمترین اقلام صادراتی کشور را انواع میوه های خشک و تازه تشکیل می دهد که از رنگ، طعم و کیفیت بالایی برخوردار است، اما هر سال میزان صادرات میوه های خشک و تازه افغانستان به کشور های خارجی به علت پروسس ضعیف و بسته بندی های غیر استاندارد و غیر معیار کاهش یافته و به مرور زمان مشتریان خود را در بازار های جهانی از دست می دهند، زیرا محصولات افغانستان بسته بندی و پروسس مطلوب که در بر گیرنده اصول صحی، اساسات تبلیغاتی و جذابیت زیبایی باشد، ندارد.

اکثر محصولات زراعتی افغانستان که متشکل از انواع میوه جات میباشد، به صورت غیر استاندارد در خریطه های پلاستیکی خیلی ها کلان به بازار های کشور های همسایه صادر می شوند، کشور های همسایه بعد از وارد کردن این میوه جات از افغانستان میوه های یاد شده را بصورت استاندارد و اصولی بسته بندی نموده و با نام و مارک کشور های خود آنرا به بازار های بین المللی مانند امریکا، اروپا و کشور های آسیایی صادر می نمایند، بدین ترتیب سود اصلی عرق ریزی دهاقین و صادرات تجار کشور را از آن خود می نمایند، زیرا محصولات با کیفیت بدون بسته بندی و پوشش مناسب در جهان امروزی خریدار ندارد، امروز رقابت بین تولیدات جهانی بسیار زیاد است که در چنین حالت

محصولاتی بازار را از آن خود خواهد ساخت که از کیفیت خوب و بسته بندی جذاب و سلیقه خریداران بر خودار باشد، زیرا بسته بندی محصولات و رضایت مصرف کننده دو رکن از هم جدا ناشدنی بوده و همیشه افزایش فروش محصولات را با خود دارد، افغانستان که از جمله بزرگترین تولید کنندگان میوه خشک، تازه و زعفران است اما بسته بندی نامناسب سبب از دست دادن جایگاه این همه محصولات و کساد بازار آن در سطح جهان شده است، بی توجهی در رعایت موارد صحی، بهداشتی و عدم بسته بندی درست صادرات همه محصولات زراعتی را مختل و دهاقین را همیشه متضرر می سازد. بناً دهاقین و تولید کنندگان کشور بخاطر رفع این مشکل دایمی آرزو دارند تا دستگاه های بسته بندی مواد غذایی، صنایع غذایی، دستگاه های بسته بندی ادویه جات، حبوبات، مایعات، غلات و سایر ماشین آلات تولیدی و بسته بندی در کشور وارد شود تا در آینده نزدیک مشکلات دهاقین و تولید کنندگان ازین مدرک مرفوع و بیشتر ازین در عرصه زراعت و تولیدات متضرر نگردند. □

عبدالحفیظ شاهین

منبع:

<http://www.nukhustdaily.com>

نویسنده محمد رضا فیاض

www.newdesign.ir

nasnews.ir

fa.tpo.ir

په افغانستان کې د زعفرانو اقتصادي اهمیت

عین الله عیان

لري او د هېواد له هوا سره هم سمون لري نو د کروندګرو لخوا ورته زیاته پاملرنه کیږي.

د افغانستان زعفران د نړۍ د نورو هېوادونو په پرتله لوړ کیفیت لري چې له همدې امله یې په لنډه موده کې نړیوالو مارکیټونو ته لار وموندله او یو شمېر سوداګرو په دې برخه کې پانګونې وکړې.

هرات په ټول افغانستان کې د زعفرانو د تولید په ډګر کې لومړنۍ ولایت دی چې دم ګډې یې په ۱۳ ولسوالیو کې زعفران کرل کیږي او پاتې نورو ولسوالیو کې هم آزمایشي تجربې»

په میاشت کې له غوړېدو وروسته، له سهارني نسیم سره یو ځای شکرول کیږي او بیا په کورونو کې د دغه بوټي جګړي رنگه تارونه له ګله بېلېږي.

زعفران د نړۍ په کچه ښه بازار او د تریاکو د ناوړه بوټي ښه ځای ناستی هم دی. د زعفرانو ښه والی دا دی چې خواري یې کمه او عایدات یې ډېر دي، بل دا چې یو قانوني کښت دی. دا بوټی د افغانستان د ډېرو سیمو له آب او هوا او چاپیریال سره سمون لري او ښه وده پکې کوي. دا چې دا بوټی د نړۍ په بازارونو کې لوړه بیه

زعفران یو طبی بوټی دی چې کرل یې د ګډوالو راتګ سره سم (۱۳۷۲-۱۳۷۱) کلونو تر منځ په افغانستان کې دود وموند او د لومړي ځل لپاره د هرات ولایت بزګرو تجربه کړ. زعفران تار ته ورته ګلپانې لري، چې د یوه بنفشي رنگه ګل له منځه راوځي، اوه کاله عمر لري او په پیل کې یې پیاز (غوزه) په ځمکه کې کرل کیږي او په هغو سیمو کې چې ملایم ژمی لري او اوږد یې ګرم او وچ وي ښه خوځښت کوي. دغه بوټی د سنبلي او تلې په میاشتو کې یو یا دوه ځلې اوبیږي او د لږم

ترسره شوې. د زعفرانو کښت کابو شل کاله وړاندې له هرات ولایته پیل شو او اوس دوه ویشو ولایتونو ته پراخ شوی دی چې سربکال له دغو ولایتونو څخه هم د پام وړ زعفران ترلاسه شوي دي.

همدارنگه اوس مهال په هرات کې د زعفرانو د تولید ۱۴ شرکتونه او د زعفرانو د کروندګرو ۲۵ ټولنې فعالیت لري. د هرات ولایت د کرنې د برخې چارواکي هڅه کوي چې د افغانستان

په ډېری نورو ولایتونو کې هم د زعفرانو د کښت د دودولو لپاره خپلې تجربې له نورو کروندګرو سره شریکې کړي.

د تیرو کلونو په پرتله سربکال د زعفرانو حاصل زیات ؤ چې لامل یې د زعفرانو د راټولولو فصل کې هوا

مناسبه ښودل شوې ده، له بلې خوا د زعفران د تولید کچه د هر کال په تېرېدو سره خپله لوړیږي. څومره چې د کرل شوي زعفرانو عمر زیاتېږي، هومره د تولید کچه یې هم د هر کال په تېرېدو سره زیاتېږي. زعفران تر بل هر وخت هغه مهال ډېر حاصل ورکوي چې ۴ یا ۵ کاله پرې تېر شوي وي. زعفران له تېرو څو کلونو راهیسې له دې امله چې په نړیوالو بازارونو کې لوړه بیه لري، په افغانستان کې د کوکنارو پرځای د بدیل کښت په توګه ډېر یادېږي، خو

لا یې هم نشه یي توکو ته په کتو کرکيله ډېره لږه ده.

څو کلونه مخکې د زعفرانو د کښت د دودولو او دغه کښت ته د نورو کروندګرو د هڅونې په موخه ولسمشر حامد کرزي د هرات ولایت یوه بزګر حاجي اکبر خان ته د وزیر محمد اکبر خان ملال ورکړ. نوموړي په هرات او ګاونډیو ولایتونو کې کوم چې د زعفرانو د کښت لپاره مناسبه هوا لري د زعفرانو کښت دود

کړی دی او زیات شمېر کروندګرو ته یې د دغه محصول تخم هم ویشلی و.

د نوموړي په وینا زعفرانو ته اوس په افغانستان کې د کوکنارو د بدیل کښت په توګه نه کتل کېږي بلکې د یو ښه اقتصادي بوتي په سترګه ورته کتل کېږي چې په کم لګښت کروندګرو ته ډېره ګټه رسوي.

د افغانستان د زعفرانو ملي ټولنه وايي چې اوسمهال ډېر زعفران د هرات له ولایته ترلاسه کېږي او یوازې تیر کال په هرات ولایت کې په دوه زره

او اووه سوه جریبه ځمکه کې زعفران کرل شوي وو چې یو زر او اووه سوه او دوه نوي کیلو ګرامه خالص زعفران له دغو ځمکو ترلاسه شوي دي. د هرات کروندګرو له دوه سوه ټنو څخه زیات د زعفرانو پیاز د پلور لپاره چمتو کړي دي.

د دې ټولنې په وینا سربکال په درې زره او دوه سوه او پنځوس جریبه ځمکه کې زعفران کرل شوي او تمه کېږي چې سربکال د زعفرانو محصولات هم د تیر کال په پرتله زیات وي.

همدارنگه دا ټولنه وايي چې تیر کال پنځه اويا ټنه د زعفرانو تخم د کرنې وزارت لخوا وپیرل شو او د هېواد د پنځلسو ولایتونو کروندګرو ته وویشل

شو، خو ټاکل شوې سربکال د کرنې وزارت اته اتيا ټنه د زعفرانو تخم وپیري او په ولایتونو کې کروندګرو ته وويشي.

له بلې خوا د ډاکار (DACAAR) په نامه یوه بهرنۍ موسسې د افغانستان په هرات ولایت کې د هر کال په تېرېدو د زعفرانو د تولید د ډېروالي، هغو ته د بازار موندلو او د زعفرانو د کیفیت د لوړولو لپاره یو لړ پروګرامونه پیل کړي دي، خو د دې موسسې په وینا "په نړۍ کې تر دې مهاله څوک په رسمي توګه

کې د زعفرانو د پروسس مرکزونه په لومړني حالت کې دي چې بايد پرمختللی بڼه غوره کړي او په معياري څانګو بدل شي. سره له دې چې په دې وروستيو کې ۱۰۰ کيلو زعفران فرانسې او ۶۰ کيلو هم اسپانيا ته ليږل شوي، خو په کار ده چې له يوې خوا نور مناسب بازارونه پيدا کړو او له بل اړخه يا په کابل او يا په هرات کې داسې يو مرکز جوړ شي چې د افغانستان زعفران تاييد کړي او د تصديق پانې ورکړي.

که چېرته په هېواد کې د کوکنارو پر ځای د زعفرانو حلال کښت دود شي، له يوې خوا به د هېواد د بېوزله کروندګرو اقتصادي حالت ښه شي او له بلې خوا به ډېرو وزګارو خلکو ته د کار زمينې برابرې شي، روان اقتصادي ناورين به له منځه ولاړ شي، نا امنی به لرې او هېواد به مو د پرمختګ په لور ګړندي ګامونه پورته کړي، د بل له سوله به خلاص شي او په پای کې به مو هېواد وال هوسا او ارامه ژوند غوره کړي.

زمونږ هيله او غوښتنه دا ده چې افغان دولت او نړيواله پرمختيايي اداره دې په افغانستان کې د کرنې په څانګه کې توګه د زعفرانو کښت د پراختيا لپاره لاره هواره کړي، له کروندګرو او بې وزله خلکو سره دې مرستې وکړي او د هغوي د ستونزو په حلولو کې دې لازمه همکاري وکړي، تر څو مو هېواد غښتلی، پرمختللی او سرلوړی شي. □

بازارونو نشوالی لا هم د کروندګرو د ډيرې ودې مخه نيسي. اوس مهال هر کيلو خالص زعفران له شپيتو تر پنځه شپيتو زره افغانۍ په کورنيو بازارونو کې پلورل کيږي، په داسې حال کې چې په نړيوالو بازارونو کې د هغې هر کيلو ګرام تر شپږ زره ډالرو پلورل کيږي.

د زعفرانو کښت ډيرې ګټې لري، لومړی دا چې په کال کې يو ځل اوبو ته اړتيا لري، ډير لږ لګښت پرې راځي او د درملنې زياتې څانګړتياوې هم لري چې هغه د درملو په جوړولو، د خوړو په خوندور کولو او په ګرمو څښاک توکو کې کارول کيږي. د طب ډاکتران هم وايي زعفران نه يوازې په اقتصادي لحاظ ګټور دي، بلکې د دماغي او روحي ناروغيو لپاره هم په بېلابېلو درملو کې په پراخه کچه کاريږي. د کرنې متخصصين بيا وايي، چې له زعفرانو څخه په ځينو خوراكي توکو کې د خوند او رنگ او همدارنګه د ځينو ناروغيو، لکه د څېرې د روغتيا، ساه تنګۍ، د معدې د غښتلتيا، د وينې د کلسټرول او د غوړ د مخنيوي او... په درملو کې ګټه اخيستل کيږي.

بايد ووايم چه د افغان دولت د اړونده چارو ادارې د امريکا د نړيوالې پرمختيايي ادارې (USAID) سره په ګډه همکاري د زعفرانو په برخه کې وړ خدمتونه او عملي ګامونه اوچت کړي دي. خو له دې ټولو کوښښونو او هلو ځلو سره سره بيا هم په هرات او يو شمېر نورو ولايتونو

افغانستان د زعفرانو د توليدوونکي هېواد په توګه نه پېژني او نه هم راجسټر شوی دی، له دې کبله دا مهال زموږ معيار کورني بازارونه دي. په ۹۸ کال کې يو کيلو زعفران له ۱۵۰ ډالرو په ټيټه بيه پلورل کېدل، خو تېر کال دننه په افغانستان کې يوه کيلو زعفران تر درې نيم زرو ډالرو او په اروپا کې له اووزرو تر ۱۹ زرو يورو وپلورل شول.

د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت وايي د تير کال په پرتله يوازې په هرات ولايت کې د زعفرانو کښت اته برابره زياتوالی موندلی دی او هڅې روانې دي چې د زعفرانو لپاره د نړۍ تر ټولو ښه بازارونه وموندل شي چې دا د هېواد د اقتصاد په پياوړي کولو کې ډېر اهميت لري.

همدا ډول د کندهار ښار ډيري کروندګر اوس مهال د زعفرانو له پروژې نه ګټه پورته کوي خو وکولای شي د کوکنارو د کرکيلي نه لاس په سر شي. څرنگه چې د زعفرانو آزمايښتي پروژو په هرات او مزار کې ښې پايلې درلودې نو افغان دولت د امريکا د متحده ايالاتو د نړيوالې پرمختيايي ادارې يا (USAID) په مرسته په کندهار ولايت کې هم د زعفرانو يوه آزمايښتي پروژه په لاره اچولې تر څو کروندګر دې ته قانع کړي چې د کوکنارو پر ځای زعفران وکړي.

سره له دې چې هر کال د زعفرانو د توليد کچه لوړيږي، خو په معياري توګه د هغو د مينځلو او د مناسبو

بهبود بحران بانکهای

قبرس در گرو

تعدیل قوانین، مقرارت و طرح های معقول

جمهوری قبرس در شرق دریایی مدیترانه واقع است که یک کشور جزیره ای می باشد و پایتخت آن شهر نیکوریا است. این کشور دارای ۸۰۰۰۰۰ نفوس می باشد و به دو بخش ترک نشین و یونانی نشین تقسیم شده است. هر دو زبان، ترکی و یونانی زبان های رسمی و انگلیسی زبان دوم این کشور میباشد. آب و هوای قبرس معتدل مدیترانه ای، تابستان گرم و خشک و همچنان زمستان های معتدل و بارانی دارد، روزهای آفتابی آن ۳۳۰ روز در سال است.

قبرس در منطقه یورو قرار دارد، تولید ناخالص ملی قبرس بعد از سال ۲۰۰۹ رشد چشمگیری در اتحادیه اروپا داشته است، اما صندوق بین المللی پول در سال ۲۰۱۲ گزارش داد که نرخ رشد تولید ناخالص ملی در قبرس، با در نظر داشت نوسانات یورو و انتخابات ریاست جمهوری آن کشور پایین تر از ۱۳٪ رسید. قبرس در بین ۱۷ کشور منطقه

یورو، وضعیت خوب اقتصادی دارد. کارشناسان صندوق بین المللی پول معتقد اند که بحران اقتصادی جهان، از سال ۲۰۱۰ به تدریج کاسته خواهد شد. اما بحران یورو در اتحادیه اروپا مانند مرض مهلک هر روز وخیم تر میشود تا اینکه بحران مالی یونان بانکهای قبرس را نیز تحت فشار قوی قرار داد. باید گفت که سکتور بانکی قبرس هیچ تناسبی با نفوس و حجم کلی اقتصاد این کشور ندارد. از چند سال بدینسو بسیاری از شرکتها و مؤسسات مالی آن به پولشویی متهم هستند. سرمایه موجود در بانکهای قبرس اکثراً مربوط به خارجیان است و قبلاً قسمت زیادی آن در یونان سرمایه گذاری شده بود که بنابر بحران اقتصادی یونان تأثیرات زیاد این بحران مالی را بانکهای قبرس متحمل گردید. تعدادی از سرمایه گذاران و سیاستمداران از بانکهای قبرس قرضه اخذ کرده بودند و آنرا خارج از کشور سرمایه گذاری نمودند که دوباره قرضه شان تصفیه

نشد، به انواع مختلف سرمایه از قبرس فرار نموده و در کشور های دیگر به خصوص یونان، سرمایه گذاری گردید. دامنه طوفان بحران یورو پایه های سکتور بانکی قبرس را لرزاند و دروازه های بانکها را برای چند هفته بست. بحران بانکی قبرس بالای همه سپرده گذاران داخلی و خارجی این کشور تأثیرات ناگوار برجا گذاشت که میتوان از سرمایه داران روسی که پول های هنگفتی را در بانکهای قبرس ذخیره نموده بودند، یاد آوری کرد. اتحادیه اروپا و حکومت قبرس نجات بانکهای قبرسی را از بحران در سرخط کاری خود قرار دادند و بانک مرکزی اتحادیه اروپا را مطابق مقررات اتحادیه وادار نمودند تا در این مقطع زمانی بانکهای قبرس را از بحران نجات دهند. مقامات اتحادیه اروپا، صندوق بین المللی پول و حوزه یورو بالای طرح نجات بحران بانکی کار کرده اند؛ اگرچه این طرح موثریت چندانی برای نجات نداشت و

»

منجر به بسته شدن دو هفته در های بانکها شد و در مقابل، اعتراضات مردم قبرس و سرمایه گذاران روسی را که در این میان ملینارد ها یورو خساره ناشی از تعطیل بانکها را متحمل شده بودند، در قبال داشت بنابر این یکی از منابع مهم اعتبارات اقتصادی منطقه یورو و یگانه جایگاه سپرده گذاران روسی که فرار از مالیات از کشور شان داشتن و تعدادی دیگری از کشورها، با یک حرکت از صحنه حذف میگردد. این حرکت منجر به تغییرات در ساختار بانکهای قبرسی خواهد شد و به همین اساس مصارف تضمین بانکها بدوش کسانی می افتد که بیش از یکصد هزار یورو سپرده دارند. بانکهای خارجی که در قبرس فعالیت دارند نیز دچار چالش های کاری شده اند. استراتیژی دراز مدت اقتصاد این کشور هم روشن نیست زیرا گاهی به صندوق بین المللی پول و گاهی به بانک جهانی و بانک اتحادیه اروپا جهت اخذ قرضه مراجعه میکنند تا بتوانند از این طریق بحران بانکی قبرس را بکاهند. اگرچه طرح نجات بحران بانکی چندی قبل از جانب رهبران دولتی، پارلمان و اقتصاد دانان قبرس برای مقابله با بحران، به ایجاد یک صندوق جهت دریافت کمک های جامعه بین المللی موافقه نمودند و همین طور تدابیری بنابر ممنوع ساختن خروج سرمایه و سپرده ها از

بانکهای قبرس در نظر گرفته شد و تلاش برای بدست آوردن حدود ده ملیارد یورو از منابع خارجی میکنند، همچنان کارشناسان اقتصادی قبرس روی طرح یک نهاد و یا صندوق جمعاوری کمک از سرمایه داران قبرسی و حتی جامعه اروپا کار میکنند. هدف از ایجاد این صندوق (صندوق همبستگی ملی) این است که از منابع کمک شده به خاطر تضمین باز پرداخت کمک خارجی استفاده شود و قاعدتاً ترتیباتی برای باز پرداخت کمک کنندگان به صندوق، همراه با مقادیری فایده در نظر گرفته شود. قبرس برای انعقاد پیمان دریافت قرضه ۱۰ ملیارد یورو (۱۳ ملیارد دالر) از اتحادیه اروپا، بانک مرکزی اروپا و صندوق بین لمللی پول شرایطی را به قرضه دهندگان ارائه داشت از جمع وضع مالیات ۴۰٪ برای سپرده گذاران که زیادتراً از یکصد هزار یورو در بانکها (بانک قبرس و بانک لیکي) دارند، این اقلام از نظر اقتصاد دانان قبرسی تضمینی برای باقیماندن این کشور در اتحادیه اروپا خواهد بود. اما مردم قبرس با این وضع مالیات و اخذ قرضه با شرایط نهایت دشوار مخالف می کنند. اتحادیه اروپا برای جلوگیری از سقوط بانکهای قبرس و تخلیه سرمایه آن توسط مردم منظوری ده ملیارد یورو را روی دست گرفت، که سبب

بازگشایی در های بسته بانکها شد. در حال حاضر دولت قبرس اجازه میدهد تا دارندگان حسابات روزانه تنها ۳۰۰ یورو برداشت نمایند و همچنان برای مسافران هم اجازه زیادتراً از یک هزار یورو را نمی دهند که با خود داشته باشند. این محدودیت شامل اسناد بهادار و چکهای سفری نیز میباشد که این روند را میتوان گام نخست در جهت بیرون رفت از بحران بانکی قبرس دانست. لوایح دیگری را هم بنابر وضع مالیات در آینده نیز روی دست خواهد داشت که از جانب اتحادیه اروپا و صندوق بین المللی پول طرح ریزی خواهد شد، اما این کار از طرف اکثریت مردم با مخالفت شدید مواجه خواهد شد، زیرا رقم بالای مالیاتی است که سپرده گذاران آنرا متحمل می شوند.

آگاهان پیش بینی می کنند اگر بحران به همین منوال ادامه یابد قبرس از اتحادیه اروپا و واحد پولی یورو جدا خواهد شد. باتصاویب پارلمان و دولت قبرس زیان بزرگی در انتظار سپرده گذاران عمده بانک قبرس، خواهد بود. دولت قبرس چند قبل فیصله نمود که از حسابات بانکی بیش از یکصد هزار یورو در بانک قبرس و در مرحله اول ۳۷.۵٪ وضع خواهد شد اگر بانک قبرس کمک مالی اروپا را بدست بیاورد ۲۲.۵٪ دیگر هم به مرحله اولی افزود

<<

خواهد شد. به کسانیکه دارایی خود را به همین منوال از دست میدهند به همان اندازه برایشان سهام بانک واگذار میشود. بانک قبرس بزرگترین بانک درین کشور است که زیر فشار اتحادیه اروپا، بانک مرکزی اروپا و صندوق بین المللی پول قرار دارد، همچنان تأمین کننده کمک ۱۰ میلیارد یوروی است و دومین بانک قبرس لایکی است که از اثر بحران فعلی شاید منحل گردد و هزاران کارمند این بانک ورشکسته، از کار اخراج شوند. میتوان گفت که این بانک در حالت وخیم قرار دارد. آگاهان میگویند که افراد که در بانک لایکی (دومین بانک بزرگ قبرس) سرمایه گذاری کرده اند با چالش و خطرات بیشتری مواجه خواهند شد.

مقام های سکتور بانکی قبرس میخواهند بانک لایکی را با بانک قبرس ادغام نمایند. قوای امنیتی قبرس بانکها را تحت نظارت امنیتی قرار داده و تدابیر بعد از ادغام بانک لایکی و هجوم سپرده گذاران را روی دست گرفته اند.

در موافقتنامه دریافت ۱۰ میلیارد یورو از صندوق بین المللی پول گفته شده که ۶ میلیارد یورو را از منابع بانکهای قبرسی تأمین نمایند که این عمل باعث ازدحام در بانکها جهت برداشت سپرده هایشان گردید و حتی به خشونت نیز خواهد گرائید و تظاهرات راه اندازی شد و

دولت تصمیم بسته شدن بانکها را صادر نمود که دو هفته تمام بانکها داد و ستد نداشتند، در این مدت تظاهر کنندگان یعنی کسانیکه الی یکصد هزار یورو در بانک دارند شعار ضد فیصله حکومت قبرس را سر میدادند و مخالفت خود را با وضع سرسام آور مالیات ابراز داشتند. تظاهر کنندگان به این عقیده اند که کمک های به نام بسته نجات اقتصادی به کشور شان وضعیت مالی قبرس را فلج خواهد کرد، این وام عواقب خوبی در آینده قبرس نخواهد داشت، زیرا مالیات بیش از حد را بالای سپرده گذاران بانکی که تحمل آن طاقت فرساست به میان خواهد آورد. تا حالا این پروسه به جای خود باقیست و تظاهرات همچنان ادامه دارد. مقامات نظام بانکی قبرس، پارلمان و حکومت در صدد قناعت مردم و سپرده گذاران خارجی هستند. آگاهان پیش بینی کرده اند که اگر این بحران ادامه یابد اعتماد مردم بر نظام بانکی قبرس کم خواهد شد و مردم سپرده های خود را از بانک ها خارج نموده، در خارج از کشور سرمایه گذاری خواهند نمود و اعتماد قبرس در اتحادیه اروپا نیز کاهش چشمگیری خواهد نمود. سر انجام قبرس از اتحادیه اروپا حذف و یورو واحد پولی آن کشور نخواهد بود و تظاهرات رنگ و بوی سیاسی خواهد گرفت و قبرس دچار بحران سیاسی و

اقتصادی خواهد شد. در این صورت نرخ بیکاری افزایش قابل ملاحظه می یابد و میزان ذخایر ارزی و دگرگونی ثبات اقتصادی قبرس را در قبال خواهد داشت. این بی ثباتی سیاسی هوشداری برای اتحادیه اروپا خواهد بود. همچنان بانک مرکزی اروپا گفته است اگر در جهت رفع این بحران راه حلی جستجو نشود حمایت خود را از دو بانک بزرگ قبرس متوقف می سازد.

سپرده گذاران بانکها میکوشند تا پول خود را به هر امکان که باشد از بانکها خارج کنند و در کشورهای دیگر سرمایه گذاری نمایند.

باید گفت که در مارکیت های قبرس کارتهای خدمات بانکی مانند: ویزه کارت، کریدت کارت، دیت کارت و چک های سفری، ماشین های خود کار صرافی و ... اعتماد خود را از دست داده و داد و ستد توسط پول نقد صورت میگیرد و مسدود بودن بنادر و خطوط هوایی ترکیه به روی قبرس بنابر دلایل سیاسی، بحران بانکی این کشور را افزایش خواهد داد. □

بیانی

مآخذ:

صدای امریکا

دویچه وله

روز نامه افغانستان

www.persian.ruvr.ru

اطلاعیه د افغانستان بانک!

هموطنان گرامی!

در این اواخر بانکوتهای جعلی افغانی بالاخص بانکوتهای پنجصد افغانی و هزار افغانی به شکل از اشکال وارد بازار شده است، ازینرو لطفاً در حین داد و ستد و خرید و فروش به تفاوت های ذیل در میان بانکوتهای جعلی و اصلی توجه نمائید! خصوصیت متفاوت کاغذ بانکوتها: بانکوتهای جدید اصلی دارای کاغذ درشت می باشد در حالیکه نوت های جعلی این خصوصیت را ندارد.

واتر مارک: در بانکوتهای جدید اصلی واتر مارک بطرف چپ قرار دارد و در مقابل روشنی آفتاب مقبره میرویس نیکه دیده می شود، در حالیکه در نوتهای جعلی مقبره میرویس نیکه به وضوح قابل دید نیست.

کیفیت چاپ: در بانکوتهای اصلی بعضی از نشانه های چاپ شده توسط انگلستان دست قابل لمس می باشد که این کیفیت در بانکوتهای جعلی وجود ندارد.

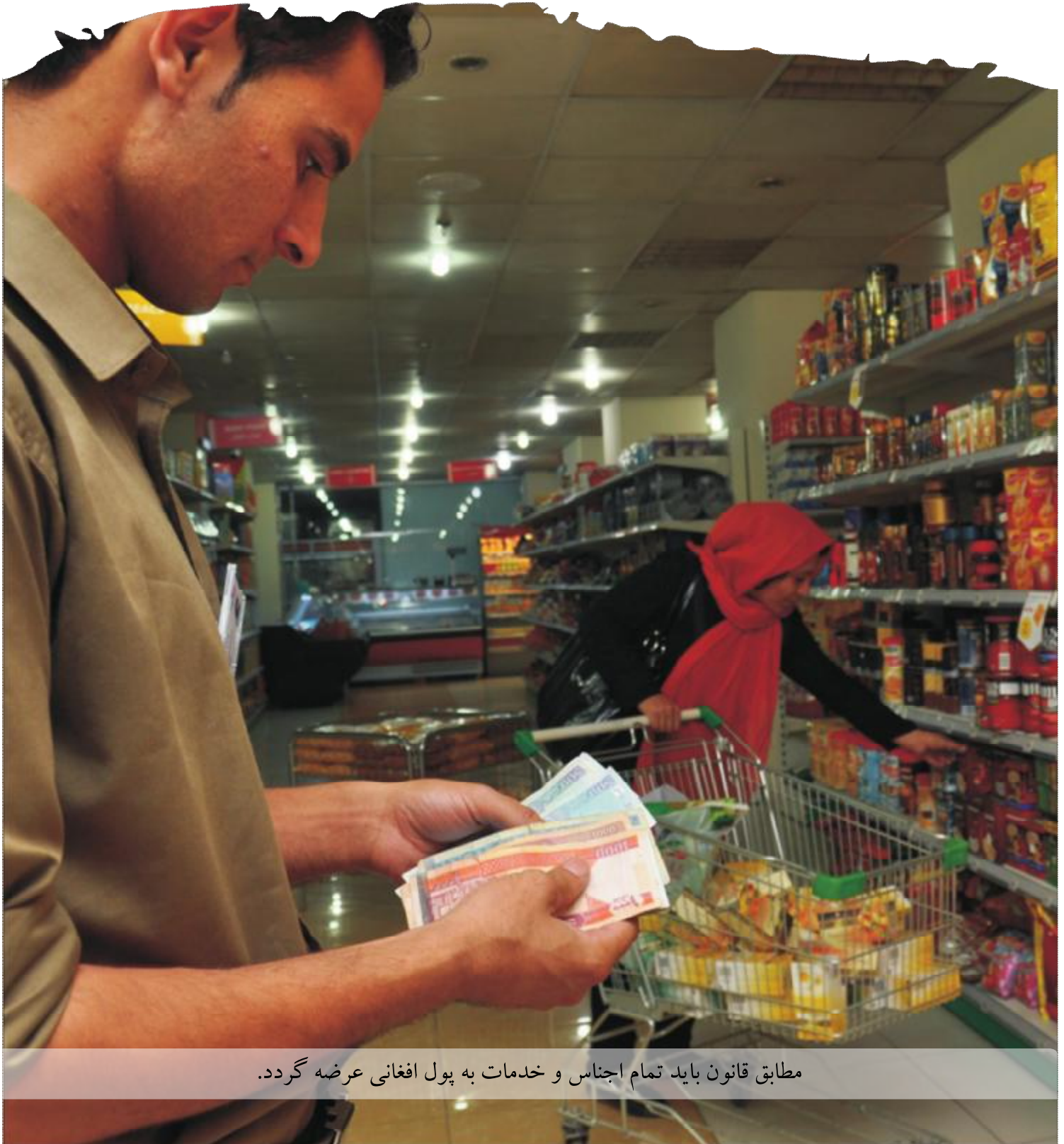
و، هرگاه بانکوتهای اصلی (۵۰۰ و ۱۰۰۰) افغانیگی در مقابل نور گرفته شود، فیه هلوگرافیک آن به سه رنگ (سبز، زرد و آبی) به نظر می رسد، در حالیکه این خصوصیت در بانکوتهای جعلی غیرشفاف و کمرنگ به نظر می رسد. ■

BanK

Da Afghanistan Bank, Publication

Issue 71 Sixth Year, May 2013

مطابق قانون باید تمام اجناس و خدمات به پول افغانی عرضه گردد.